Ազգ
Azg armenian daily
19 ՄԱՅԻՍ 2000 ՈՒՐԲԱԹ 91 (2059)

Ռուսաստանի նախարարական կորիզը մնում է նույնը

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Մայիսի 18-ին նշանակվել են ՌԴ ուժային նախարարությունների ղեկավարները: Գրեթե բոլոր նախարարները պահպանել են նախկին պաշտոնները: Ինչպես հաղորդել են Ռուսաստանի նախագահի մամուլի ծառայությունում, պաշտպանության նախարար է նշանակվել Իգոր Սերգեեւը, Անվտանգության դաշնային ծառայության ղեկավար՝ Նիկոլայ Պատրուշեւը, արդարադատության նախարար՝ Յուրի Չայկան, ներքին գործերի նախարար՝ Վլադիմիր Ռուշայլոն, ՌԴ արտգործնախարարությունը կղեկավարի Իգոր Իվանովը: Սերգեյ Շոյգուն մնացել է ՌԴ արտակարգ իրավիճակների նախարարի պաշտոնում: Կոնստանտին Տոցկին նշանակվել է Սահմանապահ դաշնային ծառայության ղեկավար, Վլադիմիր Կոժինը՝ նախագահի գործերի վարչության ղեկավար: Պետական տեխնիկական հանձնաժողովի նախագահ է նշանակվել Սերգեյ Գրիգորեւը, Հատուկ շինարարության դաշնային ծառայության ղեկավար՝ Նիկոլայ Աբրոսկինը: Վյաչեսլավ Սոլտագանովը նշանակվել է Հարկային ոստիկանության դաշնային ծառայության տնօրեն, Գրիգորի Կոգատկոն՝ երկաթուղային զորքերի դաշնային ծառայության ղեկավար, Անդրեյ Չեռնենկոն՝ Պետական սուրհանդակային ծառայության տնօրեն:

ՏՈՄՍԱԿ

Միայն թե առանց մականունների

Երեկոյան խմբագրություն զանգահարեց Մուրացան փողոցի վրա ապրող մի քաղաքացի: Վրդովված էր, ընդվզած: Նոր էր «Ազատություն» ռադիոկայանից տեղեկացել, որ «Կայունություն» խմբակցությունը որպես նախարարացու իր կողմից առաջարկել է էդիկ Մաղաքյանի թեկնածությունը: «Ախր, նա մեր պատգամավորն է, ասում էր տիկինը, ախր, նա կիսագրագետ մարդ է, փորձեք նրան խոսեցնել, չի կարող: Ինչի՞ են խաղում մեր արժանապատվության հետ, ինչի՞ են խոսում մեր անունից, մեզ հարցրե՞լ են, թե ի՞նչ խղճուկ կարողություններ անգամ չունի էդ խունձում էդոն, նա ի՞նչ է հասկանում էկոլոգիայից, որ փորձ են անում նրան բնապահպանության նախարար սարքել»:

Վստահեցրի տիկնոջը, որ նրան մտահոգող պարագան անպայման կարծարծեմ մեր թերթում: Ինչը եւ անում եմ: Անում եմ նույն մտահոգությամբ, ինչը, վստահ եմ, շատ-շատերինն է: Մտահոգ քաղաքացուհին գիտեր, ճանաչում էր իր թաղի պատգամավորին: Սակայն երեւի չգիտեր «Կայունության» մյուս թեկնածուների մասին՝ Լեւոն Դավթյան, Հովիկ Աբրահամյան, Անդրանիկ Մանուկյան: Բոլորն էլ հայտնի մականուններով մարդիկ, որոնք ալրաղացում մկան սերվիս են բացել: Ըստ երեւույթին, նոր կազմավորվող կառավարությանն իր աջակցության դիմաց վերոհիշյալ խմբակցությունը պահանջում է յուղոտ պատառներ: Խոսք չունեմ, խմբակցությունն ինքը կարող է մարսել այդ ճարպերը: Բայց մենք, մեր ժողովուրդը, որի ստամոքսը վաղո՞ւց է խանգարված, այլեւս չենք կարող:

Ես հասկանում եմ, մեր խորհրդարանի լավագո՞ւյն մասը կազմող այդ խմբակցությունը թերեւս չի կարող իր կողմից ավելի արժանավոր մարդկանց առաջարկել, սակայն մի՞թե այդքան սնանկ է, մի՞թե դրանում չունի շրջապատ, ավելի բնորոշ՝ կլան, եւ այդ շրջապատում՝ խելոք ու փորձառու մարդիկ՝ արժանի առաջադրման:

Ախպերությունն էլ իր սահմաններն ունի: Ի սեր Աստծո, մականուններին մի՛ տարեք կառավարություն:

Հ. Ա.

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏ

«Որքա՞ն եք աշխատելու այս վարչապետի հետ», նախագահ Քոչարյանը պատասխանեց՝ երկար

Կրպակներում հսկիչ դրամարկղների տեղադրումը հետաձգվեց մինչեւ հոկտեմբերի 1-ը

Երեկ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ու վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը համատեղ գլխավորեցին կառավարության նիստը: Ինչպես տեղեկացանք նիստի ընդմիջմանը, կադրային բնույթի քննարկումներ ու հրաժարականներ ընթացքում չեն եղել. էներգետիկայի նախարարի պաշտոնակատար Դավիթ Զադոյանի բնորոշմամբ՝ սովորական աշխատանքային նիստ էր: Կառավարության նոր կազմին անհամբեր համընդհանուր հետաքրքրությանը, երեւում է, հագուրդ կտրվի մայիսի 22-ից ոչ շուտ:

Նիստի ընթացքում քննարկված 17 օրակարգային հարցերից առավել հետաքրքրություն են ներկայացրել արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարի պաշտոնակատար Կարեն Ճշմարիտյանի երեք զեկույցները՝ «Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը», «Հակագնագցման եւ փոխհատուցման օրենքի մասին նախագիծը» եւ «Ներքին շուկայի պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը» թեմաներով: Լրացուցիչ լսվել էր նաեւ պետական եկամուտների նախարարի պաշտոնակատար Սմբատ Այվազյանի զեկուցումը կրպակներում հսկիչ դրամարկղային մեքենաների ներդրման ժամկետները երկարաձգելու վերաբերյալ: Ներդրման ժամկետը սկսվելու էր հունիսի 1-ից, սակայն տեղափոխվեց հոկտեմբերի 1-ը: «Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծն արժանացել էր կառավարության հավանությանը. քննարկման ընթացքում արձանագրվել էր, որ այս օրենքի շնորհիվ ազնիվ մրցակցության միջավայր կապահովվի, ինչը կնպաստի ձեռնարկությունների զարգացմանը: Կառավարությունը որոշում է ընդունել մրցակցության պաշտպանության մարմին ստեղծելու, իսկ կազմը վարչապետի ներկայացմամբ հաստատելու է նախագահը հինգ տարի ժամկետով: Հիշյալ կառույցի ստեղծումն ու տնտեսական մրցակցությանն առնչվող օրենքն, ի դեպ, Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանն անդամակցելու պարտադիր պայմաններից են, այնպես որ նշված հարցերի շուտափույթ լուծումը պայմանավորված է նաեւ այս գործոնով:

Ինչպես նշեցինք, նիստում քննարկվեց եւս մի օրենք՝ երկրի ներքին արտադրության պաշտպանությունն ապահովող «Հակագնագցման եւ փոխհատուցման միջոցների մասին» փաստաթուղթը: Մենաշնորհության դեմ ուղղված այս օրենքով սահմանվում են հանրապետության արտադրական ոլորտին վնաս հասցնող ապրանքների ներմուծման նկատմամբ հակագնագցման եւ փոխհատուցման միջոցների կիրառման կանոնները: Վերը նշված օրենքների նախագծերը ներառյալ նաեւ ներքին շուկայի պաշտպանության մասին» օրենքի նախագիծը, կներկայացվեն ԱԺ:

Այլ հարցերի քննարկումներն առնչվել են Հայաստանի եւ Հունաստանի առեւտրական պայմանավորվածություններին, գյուղատնտեսությանը, հոկտեմբերի 27-ին զոհվածների ընտանիքներին նյութական օգնության հատկացմանը եւ այլն:

Նիստի ավարտին պատասխանելով լրագրողներից մեկի հարցին, նախագահ Քոչարյանն ասաց, որ այս վարչապետի հետ աշխատելու է երկար:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Հայաստանյան 10-րդ կառավարության ուրվանկարը

Նախարարների հիմնական կազմն աներեր է

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Նախագահական նստավայր-ԱԺ-կառավարություն եռանկյունու տիրույթում երեկ թեժ բանակցություններ էին ընթանում, եւ այդ եռանկյունուց դուրս եկող շահագրգիռ կուսակցությունները երեկ **«Ազգի»** առաջարկով գծեցին Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարության ուրվանկարը: 17 նախարարից բաղկացած Արամ Սարգսյանի կառավարության հիմնական պորտֆելները մնում են իրենց հասցեատերերի ձեռքում. ա) արտգործնախարար՝ Վարդան Օսկանյան, բ) արդարադատության նախարար՝ Դավիթ Հարությունյան, գ) ազգային անվտանգության նախարար՝ Կարլոս Պետրոսյան, դ) ներքին գործոց նախարար՝ Հայկ Հարությունյան, ե) ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար՝ Լեւոն Բարխուդարյան, զ) արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար՝ Կարեն Ճշմարիտյան, է) էներգետիկայի նախարար՝ Դավիթ Զադոյան (ՀՀԿ), ը) կրթության եւ գիտության նախարար՝ Էդվարդ Ղազարյան, թ) տարածքային կառավարման եւ քաղաքաշինության նախարար՝ Լեոնիդ Հակոբյան (ՀՀԿ), ժ) պետական գույքի կառավարման նախարար՝ Դավիթ Վարդանյան (ԱԺՄ), ժա) մշակույթի եւ սպորտի նախարար՝ Ռոլանդ Շառոյան (ՀՅԴ): Տեխնոկրատ նախարարների գերակշռությունը կուսակցականների հանդեպ ակնհայտ է, ուստի այս կառավարությունը եւս դժվար է կոչել կոալիցիոն:

Տես ♦ էջ 2

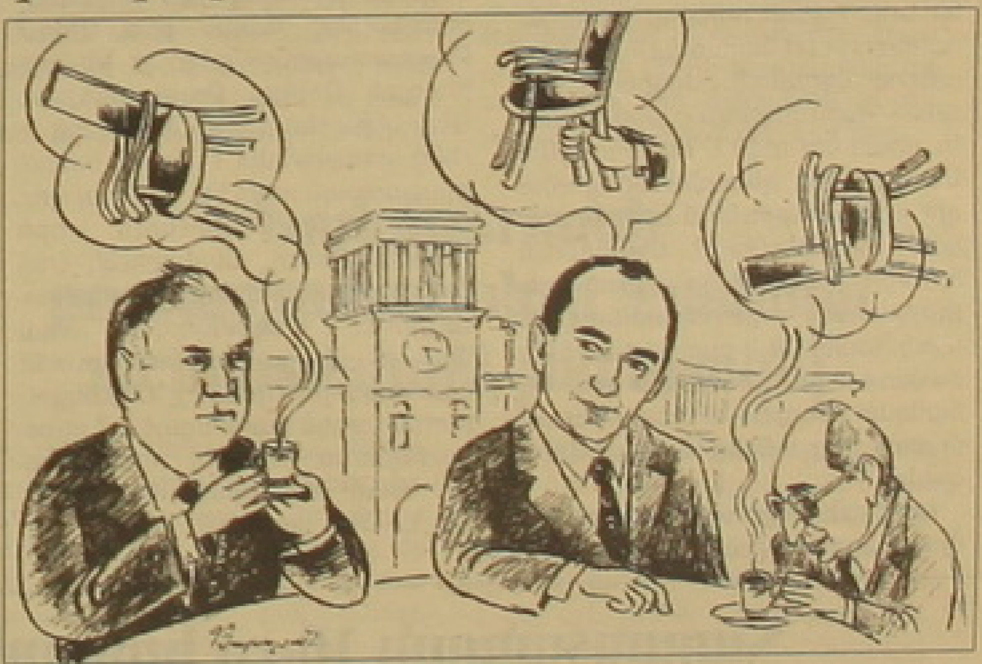

ԱՍՈՒԼԻՍ

Տնտեսական միջավայրի ազդեցությունը բանկերի վրա դրական չէ

«Արդշինբանկը» հրապարակ է հանում բանկային համակարգի խոչընդոտները եւ անհուսալի վարկառուների անունները

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒԽՈՅԱՆ

Երեկ Հայաստանի ամենախոշոր բանկերից մեկը՝ «Արդշինբանկը», հրավիրել էր մամլո ասուլիս, բանկի գործադիր տնօրեն Լեւոն Ֆարմանյանի խոսքերով, ոչ թե ինչ որ «հերթական» հայտարարության կամ գովազդի համար, այլ, որովհետեւ բանկն ունի կոնկրետ ասելիք Հայաստանի այսօրվա տնտեսական իրավիճակի, բանկային համակարգի խոչընդոտների վերաբերյալ:

Հիշեցնենք, որ «Արդշինբանկը» Հայաստանի ավանդույթներ ունեցող բանկերից մեկն է, աշխատում է հիմնականում տնտեսության իրական հատվածում, ավանդական ոլորտը արդյունաբերաշինությունն է: Վերջերս «Ռոկա» գործակալության կողմից Հայաստանի առեւտրային բանկերում կատարված մի ուսումնասիրության համաձայն, բանկերը պայմանականորեն բաժանվել են երեք խմբի՝ մեծ, փոքր եւ միջին, «Արդշինբանկը» յոթ մեծ բանկերի շարքում հինգերորդն է:

«Հայաստանի տնտեսական միջավայրը ընդհանուր առմամբ ոչ դրական է ազդում բանկային համակարգի վրա», ստեղծված իրավիճակը կարճ բնութագրեց Լեւոն Ֆարմանյանը: Ըստ նրա, բանկերն առայժմ դիմագրավում են, որովհետեւ դեռեւս ունեն «ինքնավար զարգացման պաշարներ», որոնք, ինչ խոսք, անսպառ չեն, եւ եթե չլինի տնտեսական աճ, մի օր կսպառվեն: «Իսկ ներքաղաքական իրադարձությունների ազդեցությո՞ւնը», **«Ազգի»** հարցին ի պատասխան պրն Ֆարմանյանը նշեց, որ քաղաքական իրավիճակներին բանկային համակարգը գրեթե չի արձագանքում: Որովհետեւ տնտեսություն չունենք, ինչպես բացատրում են շատ մեկնաբաններ, կամ էլ, որովհետեւ տնտեսվարող սուբյեկտներն արդեն վարժվել են նման իրավիճակներին ու ձեռք բերել յուրահատուկ իմունիտետ:

Սակայն մի բան ակնհայտ է. բանկային համակարգը, սկսած այն ժամանակաշրջանից, երբ երկրում սկսվեց տնտեսական անկումը, կանգնում է նորանոր խնդիրների առջեւ: Թվարկվեցին մի քանիսը:

Տես ♦ էջ 3

Համանախագահները փոխզիջումների մղելու միջոցներ են փնտրում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Լեռնային Ղարաբաղի գծով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները Ժնեւում մայիսի 18-ին քննարկել են ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման իրավիճակը եւ զարգացման հեռանկարները: Ինչպես Սնարքի թղթակիցը հաղորդում է Ժնեւից, համանախագահները փորձել են գնահատել մարդասիրական օգնության խաղաղարար ներուժը, կարգավորման փակուղում գտնել կետեր, որոնք ընդունակ կլինեն նոր դինամիկա հաղորդել, կամ էլ հետհակամարտային իրավիճակի քննարկումով առավել գրավիչ պատկեր ստեղծել դոնորների համար: Ենթադրություններ են հայտնվել, որոնց իմաստը հանգում է հակամարտության շուրջ առավել լավատեսական կլիմայի ստեղծմանը, ինչը, միջնորդների կարծիքով, հնարավորություն կընձեռի ոչ միայն Հայաստանի եւ Ադրբեջանի առաջնորդներին, այլեւ երկու պետությունների հասարակայնությանը ստիպելու փոխզիջումներ կատարել: Առանձնահատուկ ակտիվություն է ցուցաբերել ամերիկյան համանախագահ Քերի Քեւինոոն: Հանդիպումը կարճ ընդմիջումից հետո շարունակվել է: Նախատեսվում է կոմյունիկեի տեքստի քննարկում:

Նավթի հսկայական պաշարներ Կասպիցի ղազախական ծանծաղուտում

ԲԱՔՈՒ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 17-ի «Վաշինգտոն փոստը» գրում է, թե «Կասպիականի ղազախական ծանծաղուտում հայտնաբերվել են նավթի հսկայական պաշարներ»: Այդ պաշարների չափերը Կաշագանի շրջանում կազմում են 8-ից 50 մլրդ. բարել եւ, աղբյուրների տվյալներով, գերազանցում են Հյուսիսային ծովի պաշարները: Հնարավոր է, այդ պատճառով ԱՄՆ առանձին պաշտոնատար անձինք փորձում են կանխարգելել խողովակաշարի կառուցումը Իրանով եւ թույլ չտալ Ռուսաստանին վերահսկելու հյուսիսային արտահանական երթուղիները: Միակ տարբերակը, որ ձեռք է տալիս Ամերիկային, Բաքու-Ջեյհանն է, գտնում է «Վաշինգտոն փոստը»:

ընթացիկ

Ազգային քաղաքական ուժերի ջլատման ինքնանպատակ սակարկությունների, իրավիճակային լուծումների ահա գնահատականների այն տիրույթը, որ ստեղծեցին խորհրդարանի հիմնական խումբ-խմբակցությունները 10-րդ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի նշանակմանը եւ դրան հաջորդող կառավարության կազմավորման բանակցություններին: «Օրինաց երկիր», «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցություններն ամենատարամասական դիրքորոշումն

ԱԺՄ դիրքորոշումը. «Շատ զգույշ եւ ուշադիր կնայենք, ինչ ծրագիր կներկայացնի կառավարությունը, եթե համընկնի մեր ծրագրին՝ կաջակցենք: Ավելիի մասին խոսելը, լիակատար պատասխանատվություն ստանձնելը վաղաժամ է»: ԱԺՄ-ն միակարծիք է իր ղեկավար Վազգեն Մանուկյանի հետ. այս կառավարության պատասխանատուն նախագահն է՝ Ռոբերտ Քոչարյանը, որը կամովի ընտրել է Անդրանիկ Մարգարյանին, ուստի ԱԺՄ-ն կսպասի հաջորդ քայլերին:

ՀՅ Դաշնակցությունը, Դավիթ Լոքյանի եւ Արմեն Ռուստամյանի համոզմամբ, կառավարության կազմում ընդգրկվելն ինքնանպատակ չի համարում, եւ նախագահին ու վարչապետին նախորդ օրը ներկայացրել է սկզբունքային դիրքորոշում. եթե նախագահը եւ Անդրանիկ Մարգարյանն առաջնահերթ ձեռնարկեն իրենց ծրագրած քայլերը, ապա ՀՅԴ-ն կոալիցիոն կառավարություն կկազմի, եթե ոչ, ապա ՀՅԴ-ն համոզված է, որ կոալիցիան անիմաստ է, առաջնահերթ քայլերը հետեւյալն են. ա) կարգ

Խորհրդարանական ճեպազրույցներ

Խորհրդարանական խումբ-խմբակցությունների մեկնակետը ամենատարամասականից մինչեւ զուտ սպասողական

ունեին, ՀՅԴ-ն կենտրոնամետ վճռական էր, իսկ Կոմկուսը եւ ԱԺՄ-ն զուտ սպասողական: Ինքը «Միասնությունը», որի Հանրապետական թեւը սատարել եւ առաջադրում է Անդրանիկ Մարգարյանին, երեկվա ճեպազրույցներին չներկայացավ: ԱԺ փոխխոսնակ Տիգրան Թորոսյանը մասնակցում էր կառավարության նիստին եւ այդպես էլ խորհրդարանում չբացահայտեց իրենց ներկա դիրքորոշումը: Անգամ «Կայունությունը», որի ղեկավար Վարդան Այվազյանը հավաստիացրեց, թե փոխհամագործակցություն վարչապետի հետ առկա է, իր ձեւակերպումներում դիվանագետ էր. նա խոսում էր «փոխհամագործակցության եզրերի մասին», եւ շեշտեց, որ «Կայունություն» խումբը պատասխանատվություն կստանձնի «որոշակի առումով»: «Կայունություն» խումբը, որի կուսակցական հիմնադիր ժողովը, ըստ Վարդան Այվազյանի, երեկ է տեղի ունեցել եւ արդարադատության նախարարությունում շուտով կգրանցվի Սոցիալ-դեմոկրատ «Կայունություն» անվան ներքո, միակ նոր ուժն է, որն Անդրանիկ Մարգարյանի ղեկավարած գործադիր իշխանությունում նախարարական պորտֆելներ է ստանձնում: Խումբը, սակայն, չի կարող կրել լիակատար պատասխանատվություն, քանզի այն բաղկացած է մեծամասնական ընտրակարգով ԱԺ մանդատ ստացած անհատ պատգամավորներից, պնդեց Վարդան Այվազյանը:

ԱԺՄ խմբակցության անդամ Սեյրան Բաղդասարյանը ներկայացրեց

«Չարաչար սխալվում են նրանք, ովքեր պնդում են՝ ամեն ինչ այնքան էլ վատ չէ»

«Լավ է, որ վարչապետն ունի քաղաքական փորձառություն, բայց նա չունի տնտեսական բանիմացություն, իսկ վարչապետը պետք է լինի քաղաքականապես բծված եւ տնտեսապես բանիմաց», հայտարարեց «ՕԵ» նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, որը նշեց իրենց կուսակցության վարչության միաձայն դիրքորոշումը՝ չմասնակցել այս կառավարության կազմավորմանը միաժամանակ շարունակելով կառուցողական աշխատանքը: Իբրեւ քաղաքական փորձառություն, իրենք փորձելու են չսրել իրավիճակը, բայց եւ միաժամանակ «քաղաքական առեւտրի» պայմաններում «ՕԵ»-ն մտադիր չէ պատասխանատվություն ստանձնել եւ մրցակցել պորտֆելների համար, թեեւ Արթուր Բաղդասարյանը նշեց, որ թե նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, թե Անդրանիկ Մարգարյանի կողմից իրենց առաջարկվել է կշռին համապատասխան պորտֆել ստանալ գործադիր իշխանությունում: «Եթե չգիտեմ որերորդ, անսկզբունքային, տրամաբանության չհիմնվող կառավարություն է կազմավորվում, ապա մենք ոչ մի ցանկություն չունենք մասնակցելու դրան»: Խմբակցությունն արդեն բաղկացած է 7 պատգամավորից. անկախ պատգամավոր Արամ Հարությունյանն ընդգրկվել է «ՕԵ» կազմում:

ու կանոնի հաստատում, պետական մեքենան անսարք վիճակում է, չկա օրենքի իշխանություն, բ) կոռուպցիայի եւ կաշառակերության դեմ պայքար եւ գ) ազատական շուկայի ստեղծում, ազատ մրցակցության հաստատում: Ակնհայտ է, որ ՀՅԴ-ն ուժային ոլորտներում լծակներ է պահանջում, ինչին նախագահը դժվար թե համաձայնի: Հայաստանը, ՀՅԴ գնահատմամբ, «խոր ճգնաժամային իրավիճակում է», հետեւաբար կարգ ու կանոնի եւ ուժեղ ձեռքի հաստատումն անխուսափելի է, մնացած բոլոր լուծումներն իրավիճակային են:

Արտաշես Գեղամյանը եւ Հրանտ Խաչատրյանը «Ի եւ Մ» անունից եւս մատնանշեցին, որ չկան ծրագրեր, չկա հակաճգնաժամային հայեցակարգ: Նրանք առաջարկեցին այս իրավիճակում բոլոր քաղաքական կուսակցություններին համախմբվել հակաճգնաժամային գործուն ծրագրի (այսինքն՝ ի՛ր ծրագրի-«Ա») շուրջ, ընդ որում համախմբվել կարող են նաեւ նախկին իշխանության խորհրդանիշ ՀՀՇ-ական կուսակցությունները, եթե նրանք քավարան են անցնում եւ ընդունում են իրենց մեղքի բաժինը: Արտաշես Գեղամյանն առավել արմատական էր տրամադրված եւ մատնանշեց, որ իրենք ցանկացած քաղաքական ուժի հետ «պոտենցիալ» դաշնակից են, եթե նրանք դնում են Հայաստանը ճգնաժամից փրկելու նպատակ: Ռոբերտ Քոչարյանի քաղաքականությունը, Արտաշես Գեղամյանի համոզմամբ, ուղղված է ազգային քաղաքական ուժերի ջլատմանը:

Ն. ԴՈՒԼԱՐՅԱՆ

Հայաստանյան 10-րդ կառավարության ուրվանկարը

Սկիզբը էջ 1

Պաշտպանության նախարարի հարցը, որը միանշանակ նախագահի մենաշնորհն է, դեռեւս իր վերջնական լուծումը չի գտել: Մի պահ դադարելուց հետո կառավարության կազմում նախարար առաջադրված խորհրդարանական ուժերը դարձյալ շրջանառության մեջ են դրել նախագահի աշխատակազմի ղեկավար, անվտանգության խորհրդի քարտուղար Սերժ Սարգսյանի անունը, զուգահեռաբար հիշատակվում են ներկայիս պաշտոնակատարի եւ գլխավոր շտաբի պետ Միքայել Հարությունյանի, ՊՆ փոխնախարար Արթուր Աղաբեկյանի թեկնածությունները: Պետական եկամուտների նախարարի պաշտոնը ստանձնելու ամենահավանական թեկնածուն հարկային տեսչության նախկին պետ, ներկայիս փոխարտգործնախարար Արտաշես Թումանյանն է: Սմբատ Այվազյանը, ըստ **«Ազգի»** աղբյուրների, հեռանում է:

Արտադրական ենթակառուցվածքների գործունեությունը համակարգող նախարարությունը լուծարվում է, փոխարենը բաժանվում են Արամ Սարգսյանի օրոք միավորված երկու նախարարությունները. ա) գյուղատնտեսությունից անջատվում է բնօգտագործման ոլորտը. ՀԺԿ առաջադրյալ Զավեն Գեւորգյանը պահպանում է իր աթոռը մասամբ. նա մնում է գյուղնախարար, բնօգտագործման ոլորտը տրվում է «Կայունություն» խմբին՝ որպես ԱԺ-ում կառավարության կայուն հենարան դառնալու փոխհատուցում, ըստ «Կայունություն» խմբի ղեկավար Վարդան Այվազյանի՝ այս պաշտոնում խումբն առաջադրում է պատգամավորներ Մուրադ Մուրադյանին կամ Էդվարդ Սաղաթյանին: բ) Առողջապահության եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը եւս տրոհվում է. առողջապահության նախարարության ղեկը մնում է ներկայիս միացյալ նախարար Արարատ Մկրտչյանի ձեռքում, իսկ սոցապը կարող է վերադարձվել Ռազմիկ Մարտիրոսյանին, որը մինչ այս փոխնախարար էր սոցիալական ապահովության գծով: Փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարարությունը, որը ղեկավարում էր ՀԺԿ պաշտպանյալ Ռոբերտ Նազարյանը, ըստ իրազեկ աղբյուրների, եւս կտրվի «Կայունությանը», «Կայունությունը» այս պաշտոնում հավակնում է տեսնել իր խմբի քարտուղար Կարեն Կարապետյանին: ՀԺԿ-ից տվյալ նախարարությունը վերցնելով՝ Անդրանիկ Մարգարյանը փաստացի դրսեւորեց իր վերաբերմունքը կամ գնահատականը. չէ որ ՀԺԿ-ն չպաշտպանեց նրա վարչապետությունը, փոխարենը սատարեց «Կայունությունը», ուստի ՀԺԿ-ից վերցվածը տրվեց հանկարծագյուտ սատարողին:

Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Անդրանիկ Մարգարյանի պնդմամբ, մինչեւ մայիսի 22-ը կառավարության կազմն ու կառուցվածքը հայտնի կդառնան եւ նախագահական հրամանագրով կամրակայվեն, իսկ վերը նշվածն ընդամենը բանակցությունների կիսաեզրափակիչ փուլի ուրվագիծն է:

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

«Կովկասյան կայունության պակտ» հանձնարարականը գրեթե համընկնում է «3+2+3» ծրագրին

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Եվրոպական քաղաքականության հետազոտությունների կենտրոնը Բրյուսելում վերջերս հրապարակել է մի հետազոտություն-հանձնարարական, որը կոչվում է «Կովկասյան կայունության պակտ»:

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, կենտրոնի ծրագիրը, որը հավանության է արժանացել եվրոպական կառույցների, մասնավորապես եվրամիության կողմից, գրեթե համընկնում է Ռոբերտ Քոչարյանի «3+2+3» ծրագրին՝ այսինքն, ըստ կենտրոնի, Կովկասի կայունության պակտի մասնակիցներ պետք է լինեն Հայաստանը, Ադրբեջանը, Վրաստանը, գումարած Թուրքիա եւ Իրան, գումարած ԱՄՆ, եվրամիություն եւ Ռուսաստան:

Առաջարկվում է ստեղծել Հարավային Կովկասի համայնք, որը պետք է հովանավորվի եւ որին պետք է ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերվի եվրամիության կողմից: Այդ համայնքը պետք է ունենա նախարարների խորհուրդ, որի կազմում կլինեն Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի արտաքին գործերի, պաշտպանության, էկոնոմիկայի եւ ներքին գործերի նախարարները: Նախատեսվում է ստեղծել նաեւ Հարավային Կովկասի խորհրդարանական վեհաժողով: Հարավային Կովկասի անդամ երկրներին հնարավորություն կտրվի առանձնացված համաձայնագրեր ստորագրել եվրամիության հետ, ինչը հնարավորություն կտա նրանց հետագայում դառնալ ԵՄ անդամ: Համայնքին կաջակցեն նաեւ եվրախորհուրդը, ԵԱՀԿ-ն, միջազգային ֆինանսական հաստատությունները, որոնք կապահովեն ֆինանսական միջոցների հոսքը Հարավային Կովկաս: Այս համայնքը կհիմնադրվի այն բանից հետո, երբ կարգավորվեն տարածաշրջանի հակամարտությունները:

Եվրոպական քաղաքականության հետազոտությունների կենտրոնը Հարավային Կովկասի հակամարտությունները բաժանում է 2 խմբի՝ հակամարտություններ ու լարվածություն: Առաջին խմբում են ղարաբաղյան ու աբխազական հակամարտությունները, իսկ երկրորդում՝ ազգամիջյան պոտենցիալ հակամարտությունների այնպիսի օջախներ, ինչպես ասենք Աջարիան ու Ջավախքը: Նշվում է նաեւ լեզգիների հիմնախնդիրը: Կենտրոնն առաջարկում է հրատապ կարգավորել լարվածությունները եւս:

ԵԱՀԿ-ն մի շարք առաջարկներ է ներկայացրել ղարաբաղյան կարգավորման վերաբերյալ՝ ընդհանուր պետություն, հորիզոնական կապեր ԼՂ-ի եւ Ադրբեջանի միջեւ, Ղարաբաղը դե յուրե Ադրբեջանի կազմում, բայց դե ֆակտո՝ ընդարձակ լիազորություններ ինքնակառավարման ապարատում: Ըստ կենտրոնի, կարգավորումը պետք է ընդգրկի ԵԱՀԿ այս բոլոր առաջարկների որոշակի մի միասնություն՝ ներառելով նաեւ մի շարք նոր տարրեր: Հակամարտության կարգավորումը ենթադրում է նաեւ սահմանադրական կարգավորում եւ ինքնակառավարման բարձր կարգավիճակ: Ղարաբաղը կունենա իր Սահմանադրությունը, սեփական զինված ուժերը, ընդ որում դրանք կարող են մասնակցել միջազգային անվտանգության կազմակերպությունների, օրինակ՝ ԵԱՀԿ-ի գործունեությանը: Ինքնակառավարման բարձր կարգավիճակը թույլ կտա նաեւ, որ տվյալ ինքնավար կամ ինքնակառավարվող միավորը դառնա ՄԱԿ-ի կամ այլ միջազգային կառույցների անդամ, ընդ որում, ըստ եվրոպական քաղաքականության հետազոտությունների կենտրոնի, Ղարաբաղը եւ Աբխազիան իրավունք կունենան դիվանագիտական ներկայություն ունենալ 3-րդ երկրներում:

Ըստ ծրագրի, վիճելի տարածքները հնարավորություն կունենան սահմանել երկքաղաքացիություն, այսինքն՝ ղարաբաղցին կարող է ունենալ նաեւ Հայաստանի քաղաքացիություն:

Կենտրոնի Կովկասյան ծրագրի առանցքը Հարավային Կովկասի համայնքի (ՀԿՀ) ստեղծումն է, որի կառույցները կնպաստեն ազգամիջյան հակասությունների լուծմանը: Գլխավորը լինելու է ՀԿՀ քաղաքացիության հաստատումը: ՀԿՀ անձնագրերում կարող է նշվել նաեւ տվյալ քաղաքացու, ասենք՝ ղարաբաղցի լինելը: Իբրեւ երկրորդ տարադրամ կօգտագործվի եվրոն: Ըստ կենտրոնի, թեեւ ԱՄՆ-ը, Ռուսաստանը եւ եվրամիությունը պետք է երաշխավորեն ՀԿՀ-ի ստեղծումը, սակայն առանցքային դերը պետք է ունենա եվրամիությունը, քանի որ շուտով Հարավային Կովկասը կդառնա եվրամիությանը սահմանակից:

Եվրոպական քաղաքականության հետազոտությունների կենտրոնն առաջարկում է տնտեսական օժանդակության փաթեթ: Մասնավորապես, Ղարաբաղի վերակառուցմանը կհատկացվի 1 մլրդ դոլար, իսկ ամբողջ տարածաշրջանի տնտեսական վերակառուցման համար կպահանջվեն ԱՄՀ, Եվրոբանկի, Համաշխարհային բանկի համատեղ ջանքերը:

Տարածքները փոխանակելու բանակցություններ չեն վարվում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 18-ին ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Վահե Գաբրիելյանը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում ասված է.

«Վերջերս մամուլում հայտնվել են հրապարակումներ, ըստ որոնց, Հայաստանի Հանրապետության եւ Ադրբեջանի նախագահներն իբր պայմանավորվածություններ են ձեռք բերել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ: Կրկին հիշատակվում է տարածքների փոխանակման հնարավորությունը:

Ստիպված ենք մեկ անգամ եւս կրկնել, որ նման բանակցություններ չեն վարվում եւ հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ որեւէ նոր պայմանավորվածություն ձեռք չի բերվել: Բանակցությունների սեղանին նախկինի պես շարունակում է մնալ 1998 թվականին Մինսկի խմբի կողմից արված հայտնի առաջարկությունը, որը Հայաստանն ու Լեռնային Ղարաբաղն ընդունել են որպես բանակցությունների հիմք: Այդ առաջարկությունը տարածքների որեւէ փոխանակում չի պարունակում:

Հիշյալ բնույթի հրապարակումներն իրականությանը չեն համապատասխանում եւ, մեր կարծիքով, ուղղված են բանակցային գործընթացի շուրջ անառողջ մթնոլորտ ձեւավորելուն»:

■ ***Քերոլայն Քոքսն այցելել է Վահրամ Աղաջանյանի ընտանիքին:***

«Ձեր մայրը կարող էր հպարտանալ նման որդի ունենալու համար: Ես ու «Համաշխարհային քրիստոնեական համակամություն» կազմակերպությունը նույնպես բողոքի նամակներ ենք հղել ԼՂՀ իշխանություններին՝ պահանջելով անհապաղ ազատ արձակել Ձեզ բանտից»: Այս մասին ասել է Մեծ Բրիտանիայի խորհրդարանի Լորդերի պալատի փոխխոսնակ լեդի Քերոլայն Քոքսը, որը մայիսի 14-ին գրող-հրապարակախոս Զորի Բալայանի հետ այցելել է լրագրող Վահրամ Աղաջանյանի բնակարան:

Ինչպես հայտնեցին ղարաբաղյան «10-րդ նահանգ» թերթի խմբագրությունից, լեդի Քոքսը նաեւ նշել է, որ ինքն էլ բոլոր միջոցները կձեռնարկի, որպեսզի Վահրամ Աղաջանյանն օգտվի ազատ լրագրողի բոլոր իրավունքներից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հրաժարվում է հունիսի 1-ից ռոպեավճար ներդնել

Ո՞վ է ո՞ւմ համբերության բաժակի չափը ստուգում

Արմենտելը հունիսի 1-ից ռոպեավճար չի ներդնում, Իրանից Հայաստան վերադարձած Արմենտելի ղեկավարությունը, հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ Համմիկ Չութիրյանի կողմամբ, անակնկալի է եկել տեղեկանալով «Հայաստանի Հանրապետությունում» զետեղված հաղորդագրությանը, որը, ինչպես հինգշաբթի ծանուցել էր «Ազգը», բողոքի մեծ ալիք է բարձրացրել եւ խորհրդարանում, եւ կառավարությունում: Արմենտելում հաստատեցին, որ ապրիլի 4-ին տնօրենների խորհրդում իրոք քննարկվել է ռոպեավճարի ներդրման խնդիրը, սակայն վերջնական պարտադրող որոշում չի ընդունվել, ընդ որում, ըստ նույն աղբյուրների, տնօրենների խորհրդի նիստին ի պաշտոնե մասնակցել է փոստի եւ հեռահաղորդակցության փոխնախարար Ռուբեն Տոնոյանը, որը նիստից հետո հայտարարություններ չի կատարել: Արմենտելը երեկ հավաստիացրեց, որ ըստ օրենքի ռոպեավճարի ներդրումից առնվազն երկու ամիս առաջ իրենք պետք է նախազգուշացնեն բաժանորդներին, հետեւաբար անգամ ցանկության դեպքում ռոպեավճարը չէր կարող կիրառվել հունիսի 1-ից: Փաստենք, որ թիվ 60 լիցենզիայի պահանջով Արմենտելն իրավունք ուներ ռոպեավճարի գանձման սկզբունքին անցնել 99 թ. հուլիսի 1-ից, սակայն Հայաստանի կառավարության հետ բանակցությունների ընթացքում առ այսօր ձեռնպահ է մնում լիցենզիայի այդ կետն իրականություն դարձնելուց: Համմիկ Չութիրյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ Արմենտելը պատրաստ է կառավարության հետ քննարկել ամսական անվճար 120 հեռախոսային րոպեի չափը մեծացնելու հարցը` ընդհուպ 360 րոպե, ինչի շուրջ արդեն կան նախնական պայմանավորվածություններ, ի մասնավորի` փոխնախարար Ռուբեն Տոնոյանի հետ:

Այս ամենը պատշաճ, բայց անխուսափելի հարց է ծագում, թե ո՞վ պետք է ՀՀ-ում լուր հրապարակեր ռոպեավճարի ներդրման վերաբերյալ, երբ Արմենտելի ղեկավարությունը Երեւանում չէր, Հայաստանի կառավարությունը` կազմավորման շրջանում, իսկ հայ հասարակությունը` սոցիալապես լարված իրավիճակում: Ո՞վ է ո՞ւմ համբերության բաժակի տարողությունը ստուգում:

Ն. Գ.

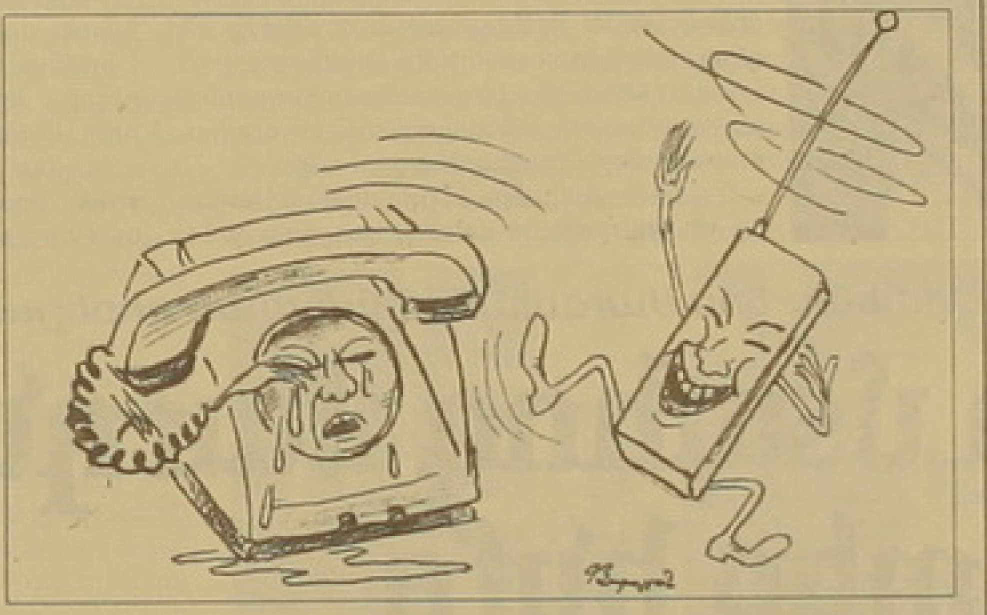

Տնտեսական միջավայրի ազդեցությունը բանկերի վրա դրական չէ

Սկիզբը էջ 1

Նախ` ՊԿՊ-ների շուկան, ինչպես հայտնի է, այստեղ շահութաբերությունը տարեկզբի 50 տոկոսի համեմատ իջել է մինչեւ 17 տոկոս, ինչը անպայման բացասական ազդեցություն ունեցավ բանկերի վրա, իհարկե, առաջին հերթին նրանց, ովքեր մեծ ներդրումներ էին անում այդ շուկայում ու ստանում գերշահույթներ: «Ամենավտանգավորը ոչ թե ՊԿՊ-ների տոկոսադրույքների կտրուկ աճն է կամ անկումը, այլ կտրուկ տատանումները, որոնք շուկան դարձնում են անկանխատեսելի», այսպիսին էր Լ. Ծարմանյանի գնահատականը: ՊԿՊ-ների եկամտաբերության նվազեցումը պրն Ծարմանյանը համարում է ոչ թե պատահական, այլ` բնական երեւույթ: Նմանապես, ըստ նրա, ո՞վ է ստիպում բանկերին նվազեցնել ավանդների տոկոսադրույքները, որը դարձել է համատարած երեւույթ: «Երբ մեր ներդրումային ակտիվների 90-95 տոկոսը վարկերն են, եւ ընդամենը 5-10 տոկոսը պետական ինվեստիցիոն արժեթղթերը, վարկային դաշտում մեզ ոչ ոք չի թելադրում մեր տոկոսադրույքների չափը: Սա պայմանավորված է միայն ու միայն նրանով, որ չկա արդյունավետ ներդնելու տեղ: Այսինքն ինչ որ կատարվում է մեզանում` օբյեկտիվ, զուտ տնտեսական իրողությունների արդյունք է»: Նման տնտեսական իրողությունների արդյունքում «Արդշինբանկը» արձանագրել է նաեւ մի կարեւոր խնդիր` անշարժ գույքի շուկայի բացասական ազդեցությունը բանկային համակարգի վրա: Վարկերը տրվում են գրավի երաշխիքի առկայության դեպքում: Վարկը տալու պահին այնքան մեծ չէ մտավախությունը, թե գրավի (որը հիմնականում անշարժ գույքի տեսքով է) գինը շուկայում կարող է իջնել, այլ որ ընդհանրապես չի վաճառվի. բոլորին է հայտնի անշարժ գույքի շուկայում տիրող վիճակը` ուղղակի գնորդներ չկան:

Մյուս կարեւոր խնդիրը դատական ակտերի կատարման ինստիտուտի անկատարությունն է: Անհուսալի վարկառուներից բռնագանձումները հաճախ ձգձգվում են նույն այդ «կատարողների» թերացման պատճառով: Առաջարկությունը հետեւյալն է` շուտափույթ պետք է ընդունել «Հրապարակային սակարկությունների մասին» օրենքը, ըստ որի գրավի առարկան վաճառելու դեպքում դառնում է բանկի սեփականությունը, որը ավելի լավ կարող է տնօրինել այդ ունեցվածքը` վաճառելու կամ իրացնելու առումով: Իսկ այսօր վիճակը փակուղային է, դատական ակտերի կատարումն անբավարար է, եւ այդ պետական մարմինը շրջանցելու այլընտրանք չկա:

Անհուսալի վարկառուների մեջ կան հայտնի անուններ` նախկիններից ու ներկաներից

Հրապարակվեցին մի քանի վարկառուների անուններ, որոնց ունեցվածքը, վարկերը չվերադարձնելու համար, բանկի կողմից բռնագանձման ենթակա են: «Արդշինբանկը» դեռ անցյալից ժառանգել է մոտ 13 մլրդ դրամի «պահանջներ» տարբեր ձեռնարկություններից ու անհատներից: Ամեն տարի բանկը ետ է բերում մոտ 500-600 մլն դրամ, այս տարվա առաջին եռամսյակում, օրինակ, մոտ 200 մլն դրամ: Ձեռնարկությունների մեջ մեծ թիվ են կազմում խոշոր պետական ձեռնարկությունները, ինչպիսին «Նաիրիտն» է կամ «Լույսը»: «Արդշինբանկը» մեծապես աշխատում ու ժամանակ է տալիս իր անպատասխանատու վարկառուներին, սակայն եկել է որոշ անուններ հրապարակելու ժամանակը նաեւ` ի գիտություն մյուս բանկերին: Հատուկ նշվեց Երեւանի թիվ մեկ հացի գործարանը, որի ամբողջ ունեցվածքը, վատ աշխատանքի ու մենեջմենթի պատճառով, պետք է անցնի բանկին: Նման աննախանձելի վիճակում են նաեւ Ստեփանավանցի հայտնի գործարար, «Քնարիկ» ՍՊԸ նախագահ Կարեն Ջուլհակյանը, Վանաձորցի Բարոյանների ընտանիքը: Բանկը մեծաթիվ ձեռնարկությունների ու գործարարների մեծահոգաբար ժամանակ է տվել, եւ դրա լրանալուց հետո խոստանում է հրապարակել բավականին հնչեղ անուններ` անցյալ ու ներկա հայտնի գործարարների:

Գործարարների դժգոհություններին, նաեւ «Լինսի» հիմնադրամին ի պատասխան

Վերջին շրջանում հատկապես մեծացել են դժգոհությունները այն բանկերից, որոնք խոշոր վարկատու հաստատությունների, մասնավորապես «Լինսի» եւ ՀԲ-ի, ձեռնարկությունների զարգացման ծրագրերով ստացել են գումարներ, սակայն դրանք արդարացի, արագ ու նպատակային ձեւով չեն տրամադրում ձեռնարկություններին: Մասնավորապես մեծ է դժգոհությունը «Լինսի» կողմից, որի ներկայացուցիչը վերջերս ՀՀ նախագահի անմիջական մասնակցությամբ, հանդիպել է հայաստանյան առեւտրային բանկերի հետ: «Ազգի» հարցին ի պատասխան, «Արդշինբանկի» տնօրենը պարզաբանեց, այդ հանդիպմանը «Լինսի» կողմից ներկայացվել են հետեւյալ երեք մտահոգությունները: Առաջինը` բանկերի վարկերի տրամադրման գործընթացները շատ են երկարում, երկրորդ` գործարարները դժգոհ են իրենց առջեւ դրվող բանկերի «ոչ ֆորմալ» պահանջներից (ասենք` կաշառք), եւ երրորդ` բանկերը վարկավորում են այնպիսի բիզնես-ծրագրեր, որոնք պետք չեն Հայաստանի ժողովրդին, բիզնես-ծրագրերի ընտրությունը հաճախ սխալ է կատարվում: Համաձայնվելով, որ չեն բացառվում վարկատու-վարկառու նման հարաբերությունները, սակայն պրն Ծարմանյանն իրենց բանկի օրինակով բացառում է վարկառուների նկատմամբ կամայական վերաբերմունքը: Ինչ վերաբերում է ձգձգումներին, ապա դրանք հաճախ ոչ թե բանկերի կողմից են, այլ` նույն հիմնադրամի: Օրինակ, եղել է դեպք, որ բանկն ու վարկառուն ստիպված են եղել ութ ամիս սպասել «Լինսի» լոսանջելեսյան կենտրոնակայանի պատասխանին: Այսինքն, շատ հաճախ մեղքը բանկերինը չէ: «Երբ հիմնադրամի տրամադրած գումարները բարեգործություն է, ապա թող բաշխվեն որպես բարեգործություն, ոչ թե բանկերի միջոցով, որոնք, ի վերջո, իրենց վրա են վերցնում վարկերի տրամադրման ռիսկը»:

«Արդշինբանկը» վերոհիշյալ խնդիրների առաջադրումից ու գնահատականներից բացի երեկ հայտնեց նաեւ, որ բանկը սկսել է զբաղվել նաեւ արագ դրամական փոխանցումների համակարգի ներդրմամբ, որը Հայաստանում առաջինը «Կոնվերս բանկն» է սկսել: Այդ համակարգը լուսաբանելու համար «Արդշինբանկը» պատրաստվում է լայնամասշտաբ լուսավորչական-գովազդային արշավ կենտրոնական ու մարզային լրատվամիջոցների եւ իր 10-15 մասնաճյուղերի միջոցով:

ԵՐԵՎԱՆ

Նախորդ տարեվերջի համեմատ բնակմակերեսի արժեքը նվազել է 17 տոկոսով

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերջին շրջանում հանրապետությունում արտագաղթի մակարդակի մեծացման, ինչպես նաեւ բնակչության անվճարունակության պատճառով Հայաստանում նկատվում են անշարժ գույքի արժեքի նվազման տատանումներ: Դա հատկապես ցայտուն է արտահայտվում Երեւանում, որտեղ կատարվում են անշարժ գույքի գործարքների ավելի քան 50%-ը: Այսպես, ըստ Երեւանի անշարժ գույքի կոորդինացիոն-տեղեկատվական եւ գիտական կենտրոնի տվյալների, անցած տարվա չորրորդ եռամսյակի համեմատ (1 քառ. մետրը` միջինը 153 դոլար) Երեւանում բնակարանների մեկ քառակուսի մետրի արժեքը նվազել է 17%-ով եւ 2000 թ.-ի եռամսյակի միջինը կազմել է 136,2 ամերիկյան դոլար:

Ըստ նույն աղբյուրի, չնայած տարեվերջի համեմատ արձանագրված բնակմակերեսի արժեքի նվազմանը, ամսական կտրվածքով նկատվել է բնակմակերեսի արժեքի բարձրացում: Ապրիլին, նախորդ ամիսների համեմատ (միջինը 127,6 դոլար մեկ քառ. մետրի համար), Երեւանում մեկ քառակուսի մետր բնակտարածքի արժեքը աճել է ավելի քան 25 դոլարով եւ կազմել միջինը 153,3 դոլար:

Ըստ բնակտարածքի գնային գոտիականության, ինչպես հայտնեցին կենտրոնում, Երեւան քաղաքում մեկ քառակուսի մետր բնակտարածքի արժեքը աճել է 3 դոլարից (4-րդ գոտի) մինչեւ 74 դոլար (առաջին գոտի): Ըստ որում, արժեքի մակարդակի ամենափոքր աճը` 3 դոլար արձանագրվել է ոչ թե քաղաքի ծայրամասերում, որտեղ աճը կազմել է մոտ 10 դոլար, այլ քաղաքի կենտրոնին հարող տարածքներում` Տիգրան Մեծ, Մաշտոցի պողոտաներ, մետրոյի «Զորավար Անդրանիկ» կայարանին հարող տարածքներում, Կոմիտասում եւ այլն:

Նշենք նաեւ, որ ներկայումս բնակտարածքի արժեքի որոշման հիմնական չափանիշներն են գնային գոտիականությունը, շինության տիպը, հարկերի քանակը, բնակարանի վիճակը, բնակմակերեսը: Երեւանում առանձնացվում է 9 գնային գոտի (փոքր կենտրոնից մինչեւ ծայրամասեր):

«Հայաստանի քիմիական գիտությունը 21-րդ դարում» գիտաժողովն սկսեց աշխատանքը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանում քիմիական գիտության հետագա զարգացման հարցին է նվիրված «Հայաստանի քիմիական գիտությունը 21-րդ դարում» գիտաժողովը, որն աշխատանքն սկսեց մայիսի 18-ին: Ինչպես իր բացման խոսքում նշեց ՀՀ ԳԱԱ նախագահության ակադեմիկոս-քարտուղար Վլադիմիր Բարխուդարյանը, Հայաստանը եւ հիմնարար քիմիական գիտությունների բնագավառում եւ քիմիական արտադրությունների բնագավառում մեծ նվաճումներ է ունեցել: «Վերջին տարիներին շատ բան է ավերվել, բայց հարկավոր է օգտագործել երկրի արդյունաբերական ներուժի վերականգնման առկա հնարավորությունները», հայտարարեց նա:

ՀՀ ԳԱԱ քիմիական ֆիզիկայի ինստիտուտի տնօրեն Ադոլֆ Մանթաշյանը նշեց, որ գիտական ներուժը պահպանված է Հայաստանում ստեղծված գիտական դպրոցներում: Հեռանկարներ կան կիրառական ուղղությունների զարգացման մեջ: Կիրառական ուղղությունները քննարկվելու են «կլոր սեղանի» շուրջ, որը մայիսի 23-ին կեզրափակի գիտաժողովը: Այդ ժամանակ էլ կքննարկվեն ներդրումների հարցերը:

Նոյեմբերյանի բուժաշխատողները 9 ամսվա աշխատավարձ չեն ստացել

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Տավուշի մարզի առողջապահական 29 պետական ձեռնարկությունների բուժաշխատողները միջին հաշվով 6-7 ամսվա աշխատավարձ չեն ստացել, իսկ Նոյեմբերյանի հիվանդանոցի աշխատողները չեն ստացել 9 ամսվա հասանելիքը: Մարզպետարանի ֆինանսատնտեսական վարչության տվյալներով, փաստացի կատարված բուժ ծառայությունների գծով 1999 թ. մարզի առողջապահական համակարգին չի հատկացվել շուրջ 250 մլն դրամ, իսկ այս տարվա առաջին եռամսյակի համար նախատեսված ավելի քան 80 մլն դրամի դիմաց ֆինանսավորումը կազմել է 32 մլն դրամ: Ստեղծված պայմաններում բժիշկներին մնում է ապավինել հիվանդների կողմից նվիրատվություններին: Սակայն բնակչության ծանր սոցիալական վիճակի պատճառով խիստ կրճատվել է ստացիոնար բուժում ստացողների թիվը:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Դիմում ֆրանսահայ գործարար Ալեն Մանուկյանին

Հարգելի խմբագրություն, մեր ուշադրությունը չէր կարող չգրավել ապրիլի 27-ի համարում տպագրված Արմինե Ազիզյանի «Ալեն Մանուկյան. ուզում ենք արտադրություն ծավալել Հայաստանում» հոդվածը: Ֆրանսահայ խոշորագույն գործարար Ալեն Մանուկյանի մտորումները Հայաստանում արտադրություն ծավալելու մասին հոդվածից այնքան հուսադրող ու իրագործելի են երեւում, որ առանց երկմտելու մտածեցինք, որ հայրենասեր սփյուռքահային կարող է հետաքրքրել մեր ձեռնարկությունը եւ պատրաստակամությունը` համատեղ աշխատելու:

«Բազում» ֆիրման ունի 70 տարվա պատմություն, ավելի քան 2 հազար աշխատատեղ, ամենաարդիական մեքենա-սարքավորումներ, նոր մասնաշենքեր, արհեստավարժ ու ինտելեկտուալ աշխատակազմ: Ներկայումս ֆիրման համագործակցում է ամերիկյան «Ամերեքս օֆ Կալիֆոռնիա» ֆիրմայի հետ, որի հետ ունի 5 տարվա աշխատանքային պայմանագիր:

Խնդրում ենք հաղորդել Ալեն Մանուկյանին, որ «Բազում» ֆիրմայի ողջ անձնակազմը անսահման նվիրումով կվերաբերվի եւ բարձր պատասխանատվությամբ կկատարի նրա ամեն մի առաջարկ ու պատվեր, կլինի ազնիվ գործընկեր փոխշահավետ աշխատանքում:

Խորին հարգանոք` «Բազում» ֆիրմայի գործադիր տնօրեն
ՅՈՒ. ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ

70-ամյակ

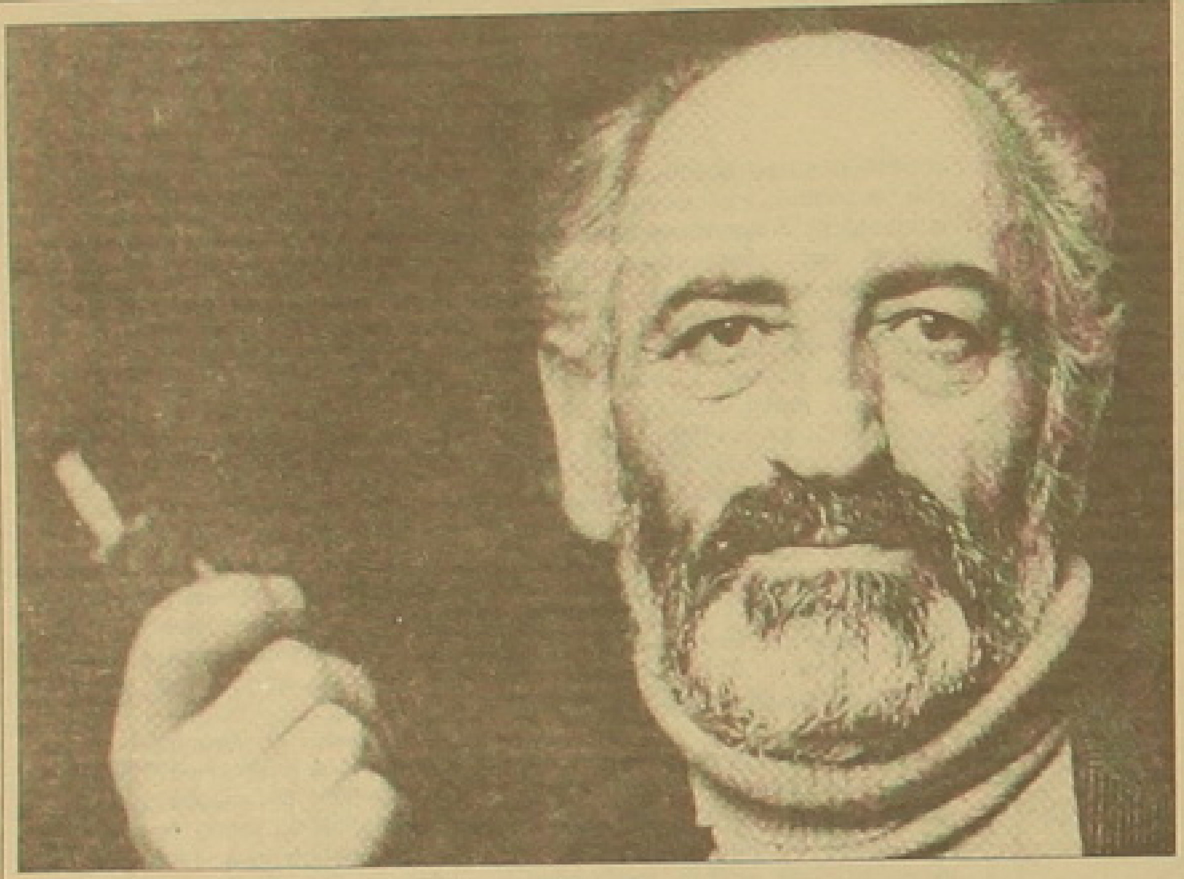

Այսօր Սունդուկյանի անվան թատրոնում տեղի կունենա Սոս Սարգսյանին նվիրված հոբելյանական հանդեսը

Նրա հերոսը մտահոգ մարդն է, ինչպես ինքը

Սոս Սարգսյանի արտիստական եւ մարդկային դիմանկարը

Ամեն մի մտածող դերասան ունենում է իր նախասիրությունը, իր ներաշխարհին, իր խառնվածքին բնորոշ թեման, որ զարգացնում է ամբողջ ստեղծագործական կյանքում։

Սոս Սարգսյանինը մտահոգ մարդու թեման է, ինչ դեր էլ խաղա՝ թատրոնում թե կինոյում, դասական թե արդիական, ազգային թե օտարազգի, դրական թե բացասական։ Գրեթե առանց բացառության։ Վաղուց ի վեր։ Լավ հիշում եմ, քանի որ նրա ստեղծագործական կյանքն անցել է իմ աչքի առաջ։

1958-ին Սունդուկյանի թատրոնում բեմ հանվեց Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանի «Վերջին մեխակներ» դրաման, որ նոր խոսք էր ժամանակի հայ կյանքի մեկնաբանության մեջ։ Սոս Սարգսյանն այստեղ խաղում էր գիտական մի հաստատության կուսկազմակերպության քարտուղար Արտաշեսի դերը։ Հիմա այս բառերը հնչում են օտարոտի, բայց ժամանակին շատ բան էին նշանակում։ Նա էր վարում այսպես կոչված կուսակցական գիծը։ Բայց Սարգսյանի Արտաշեսը բոլորովին ուրիշ մարդ էր. նա ոչ թե հարմարվում էր պարտադրված կուսակցական գծին, այլ այդ գիծն էր հարմարեցնում իրեն, իր ազգային մտահոգությանը։ Եվ բեմում քայլում էր մի խոհուն մարդ, որի հոգուն ազգային պատմագիտության ճիշտ զարգացումն էր անկախ կուսակցական հրահանգավորումից։ Իր համոզմունքն ունեցող մարդ, համեստ, բայց եւ աննահանջ, կեցվածքից ու վերամբարձ խոսքից հեռու, որի հետ չէր կարելի հաշվի չնստել, այնքան համոզիչ էր կրծքային թավ ձայնով հնչող նրա խոսքը։

Սա հենց ինքն էր Սոս Սարգսյանը դերի առաջադրած հանգամանքներում։

Ինչի՞ է պետք մարդը, երբ մտահոգություն, հոգս, նպատակի սեւեռում չունի։ Անհոգ մարդու հետ Սոս Սարգսյանը գործ չունի։ Ինչ դեր էլ խաղա՝ դերասանը նրան կդարձնի մտահոգ մարդ, որ կարողանա անձնավորել։ Նա խաղաց, եւ շատ տպավորիչ, համաշխարհային թատերագրության մեծ չարագործի՝ Յագոյի դերը։ Նրա անձնավորմամբ Յագոն չարիք գործող մեքենա չէր, այլ իր մտահոգություններն ունեցող խելացի մարդ։ Այսպես՝ ի՞նչ գործ ունի սեւամորթ Օթելլոն Վենետիկի շառաչող գեղեցկուհու, այն էլ ազնվականի դստեր հետ. այս աշխարհում կարգուկանոն պիտի հաստատվի, թե՞ ոչ։ Հետո՝ խափշիկ զորավարն ինչպե՞ս հանդգնեց տեղակալի պաշտոնը ոչ թե իրեն՝ բազմափորձ զինվորականին տալ, այլ Կասիոյին, շաքարային սպային, որ «վառոդի հոտ իսկ չի առել»։ Եվ այս Յագոն ամբողջ գործողության ընթացքում մտածում, քայլում, խոսում է իր աչքից ընկած զորավարին կործանելու սեւեռուն մտահոգությամբ՝ կերպարի վարքագծի շարժառիթները հոգեբանորեն հիմնավորելով։ Դրանից հետո Յագոյի բարոյական գնահատականը թող դիտողը տա, որ, իհարկե, դրական լինել չէր կարող։

Երբ այսպես էր Յագոյի բանը, ապա ինչպիսին պիտի լիներ դերասանը ազնիվ մտահոգության մեծագույն հերոսի՝ Դոն Կիխոտի դերում։ Մեր առաջ «վշտակերպ ասպետն» էր, որ նայում էր շուրջ բոլորը խորին տխրությամբ, միամիտ զարմանքով ու տարակուսանքով. այս ինչքա՜ն անկատար, անարդար է այս աշխարհը։ Վիշտ էր ծորում Լամանչեցի ասպետի դեմքից, երբ ժպտում էր, դա էլ կոտրված ժպիտ էր, մի տեսակ վշտի ժպիտ։ Դա հենց դերասանի ժպիտն էր։ Դա հենց ինքն էր՝ Դոն Կիխոտի կերպարանքով։ Ասենք, այդ չոր ու ցամաք կերպարը հեռու չէր դերասանի կերպարանքից։

Ինչպես եւ պետք էր սպասել, մեր դերասանին հարազատ եղավ Վիլյամ Սարոյանի թատերական գեղագիտությունը նույնպես։ Ինչո՞ւ։ Ամենից առաջ մտահոգ հերոսներով (Սարոյանն անմտահոգ հերոս չունի)։ Նրանցից մեկը բիթլիսցի Գրիգոր Թորգոմյանն է՝ «Խաղողի այգին» պիեսում, որ Հենրիկ Մալյանը հիանալի բեմադրեց Սունդուկյանի թատրոնում։ Այս դերը վիճակվեց իր իսկական տիրոջը՝ Սոս Սարգսյանին։ Երբ կարող է լինել հպարտ վիշտ, հպարտ մտահոգություն, ապա այս կերպարը դրա մարմնացումն էր։ Աղքատ, սեփական թշվառությունը չնկատող, գրպանը դատարկ առատաձեռն, հայրենիքը կորցրած մարդու մտահոգությունից անբաժան, որ կարող է ասել գոհունակությամբ. «Մենք դատող, քրտնող ժողովուրդ ենք, աշխատավոր ժողովուրդ... Մենք իսկական ազնվականներ ենք»։ Եվ դերասանը նրան այդպես էլ անձնավորում է՝ արքայական պահվածքով ու խոսվածքով այդ ամերիկահայ գաղթականին։

Սա էլ ինքն է՝ սարոյանական հերոսի կերպարանքով։

Հիմա նայենք Սոս Սարգսյանին ժամանակակից երեւանցու կերպարանքով՝ Վարդան Ադամյանը Ժորա Հարությունյանի «Խաչմերուկ» պիեսում։ Վերստին ազնիվ մտահոգությամբ ապրող, մտածող անհատ։ Սակավախոս, գրեթե անժպիտ, բայց եւ բարի, համեստ, բայց եւ անզիջում, երբ բանը վերաբերում է բարոյական արժեքների, իր իդեալների պաշտպանությանը։ Վերստին խաղ առանց խաղի։ Սա նույն Սոս Սարգսյանն է առանց արտաքին կերպարանափոխման։ Ժամանակին թատերագետ Ժիրայր Անանյանը լավ էր գրել դերասանին նվիրված մի գրքույկում. «Կարելի՞ է դեր խաղալ բոլորովին չխաղալով... Գաղտնիքը ո՞րն է»։

Գաղտնիքն այն է, ինչ Սոս Սարգսյանը բացահայտել է 1986-ի մի հարցազրույցում. «Ես ինձ դերասան չեմ համարում, միշտ էլ ասում եմ, որ դերասանություն անել չեմ կարողանում»։ Ուրիշ խոսքով՝ չի կարողանում ձեւանալ, կեցվածք ընդունել, այլ լինում է այն մարդը, որին անձնավորում է՝ արտաքին կերպարանափոխմանը շատ էլ կարեւորություն չտալով։

Բայց սա նաեւ Հրաչյա Ներսիսյանի, Ժան Գաբենի, Սպենսեր Տրեյսիի գաղտնիքն է։ Անճանաչելիորեն կերպարանափոխվո՞ւմ էր Ներսիսյանը դերից դեր։ Ոչ։ Հիշո՞ւմ եք Սպենսեր Տրեյսիին «Նյուրնբերգյան պրոցեսը» կամ Ժան Գաբենին «Երկնային ամպրոպ» կինոնկարներում։ Խաղո՞ւմ են։ Ոչ։ Սրանք շատ խոհուն, իմաստալից, արտահայտիչ դեմք ունեցող մարդիկ են, որ երեւում են էկրանին այնպես, ինչպես կան։ Բայց եւ ինչքա՜ն վառ տպավորություն են թողնում նրանք։

Գաղտնիքը հոգեբանական, ներաշխարհային անձնավորման մեջ է, ավանդական տերմինով ասած՝ հոգեբանական ռեալիզմի, որ գնալով ավելի ու ավելի քիչ նշանակություն է տալիս արտաքին կերպարանափոխությանը, ինչպես ասվում է մասնագիտական գրականության մեջ՝ վերամարմնավորմանը։

Ո՞վ է «Հացավանը» ներկայացման Մացակը։ Մի գյուղացի, որ ամբողջ էությամբ դեմ է «համատարած կոլեկտիվացմանը»։ Խելացի, փորձված, հողի լեզուն հասկացող հողատեր, որ տեսնում է, թե ինչպես է աչքի առաջ քանդվում հողի աշխատավորի տունը։ Նա ծառս է լինում կատարվող աղետալի երեւույթի դեմ. «Ես՝ տոհմական ռանչպար Մացակ Ավագյանս, մասնավոր-սեփական եմ ծնվել, մասնավոր-սեփական էլ կմեռնեմ», ասում է նա երդվելու պես։ Նաիրի Զարյանի վեպի հերո՞սն է սա, թե՞ հենց Սոս Սարգսյանը, թե՞ նրա հայրը՝ լոռեցի ռանչպար Արտաշեսը, որի ընտանիքում ծնվել է Սոսը 1929-ի նոյեմբերի 24-ին։ Եվ մեկը, եւ երկրորդը, եւ երրորդը, որովհետեւ երեքն էլ ոչ միայն լավ գիտեն հողի աշխատավորի հոգեբանությունը, այլեւ այդ հոգեբանության կրողներն են։ Սոսն այստեղ վերամարմնավորման կարիքն էլ չունի։ Այս Մացակը հենց ինքն է՝ ժողովրդի մարդը։ Ուժեղ անհատի մաքառումն ու տառապանքն իր ոլորտն է։ Մացակը գիտի, որ ինքն անհավասար պայքարի մեջ է պետական զորեղ եւ անողոք մեքենայի դեմ։ Այստեղից էլ տրագիզմը։ Այստեղից էլ այն տրտմալի հայացքը, որով նա զննում է չորս բոլորը՝ այս ի՞նչ է կատարվում։

Ըստ Նաիրի Զարյանի վեպի Մացակ Ավագյանը շեշտված բացասական տիպ է, կոլխոզային կարգերի անհաշտ թշնամի։ Ըստ ներկայացման եւ Սարգսյանի անձնավորման ընդհակառակը, հենց այդ կարգերի թշնամին։ Պետք չէ ուրանալ՝ Խորեն Աբրահամյանը ոչ միայն լավ դերասան է, այլեւ հմուտ բեմադրիչ-մեկնաբան։ «Հացավանը» նրա լավագույն աշխատանքներից մեկն է։ Նա առանց հետ նայելու շուռ է տվել վեպի նպատակադրումը՝ ի սեր կոլխոզային կարգերի գրված վեպը մեկնաբանելով իբրեւ ընդդեմ նույն այդ կարգերի գրված վեպ։ Եվ այս մեկնության մեջ, իհարկե, Սոս Սարգսյանի Մացակը պետք է ընկալվեր իբրեւ խորին համակրանքի արժանի հերոս։ Այդպես էլ ընկալվում էր, ընդունվում գրկաբաց։

Ինչպես փոխվում են ժամանակները, մենք էլ՝ ժամանակի հետ։

Երբ Մացակ Ավագյանը մտահոգության հերոս էր, ապա դերասանի անձնավորած Նահապետը քայլող մտահոգություն էր որ կար (Հ. Մալյանի «Նահապետը» կինոնկարում)։ Ուրիշ ի՞նչ պիտի լիներ. բնահան արված սասունցի գեղջուկ, տունուտեղից, հարազատներից զրկված, դժվար կյանքի դատապարտված մարդ։ Բայց մեր դերասանի մտահոգ հերոսները մի մշտական ուղեկից ունեն, որ հպարտությունն է։ Նույնպես անձնական հատկություն։ Դերասանի եւ կերպարի նմանությունն այստեղ էլ ակներեւ է։ Չգիտես այս վշտահար մարդը Սո՞սն է սասունցի գյուղացու կերպարանքով, թե՞ սասունցի գյուղացին Սոսի։ Հակված եմ կարծելու, որ երկրորդն է։ Սա հենց ինքն է։

Կա հեռու հեռավոր մի գյուղ Քեսաբ անունով, Սիրիայի սահմանագլխին, Մուսա լեռան ստորոտում, այստեղից լեռն էլ լավ երեւում է, մի քիչ այն կողմ Թուրքիան է։ Խոսքի արանքում ասեմ՝ ես այնտեղ լինելու բախտն ունեցել եմ։ Սոսն էլ ունեցել է։ Գյուղի միջով անցնելիս, վարորդ Հակոբը՝ Սոսի հյուրընկալը, կանգնեցնում է մեքենան եւ հարցնում գյուղամիջով անցնող մի կնոջ. «-Սա պարոնը կճանչնա՞ք...»։ Նա մոտենում է, զննում պարոնին եւ՝ «-Ամա՜ն... Նահապետը չէ՞...»։

Այո, Նահապետն է, նույն ինքը, ժողովրդի դերասան Սոս Սարգսյանը։ Սա դերի եւ դերասանի մերձեցումն է, գրեթե նույնացումը։ Երջանիկ նույնացումը սիրելի հերոսի եւ սիրելի դերասանի։

Բայց, տարօրինակ, այդ մերձեցումը լինում է նաեւ այնտեղ, ուր դերն անհունորեն հեռու է իրենից, միայն թե նա մտահոգ մարդ լինի, ինչպես հրեա առեւտրական Սոլոմոնն է Արթուր Միլլերի «Գինը» պիեսում։

Ես այս դերակատարումը (որ կարծեմ վերջինն է Սոս Սարգսյանի դերացանկում) տեսել եմ Բեյրութում, 1997-ի հունվարի 25-ին (բեմադրող՝ Վարուժան Խտշյան)։ Սոսը սփյուռքում շատ է եղել, սփյուռքը նրան հավանում է իբրեւ ճշմարիտ հայ մարդու, ես դա նկատել եմ (անհամեստություն չլինի ասածս՝ ինձ եւս՝ իբրեւ հայ մարդու եւ բանախոսի)։

Վարագույրը բացվելուն պես երեւաց, որ Բեյրութի հասարակությունը Սոսին հավանում է նաեւ որպես դերասանի։ Սոսն այն ժամանակ 68 տարեկան էր, Սոլոմոնը՝ շա՜տ ավելի։ Խորին ծերության հասած մարդ էր Սոս Սարգսյանի Սոլոմոնը, բայց խելքը, միտքը, հիշողությունը տեղը, հումորն էլ հետը։ Խորամանկ, ամեն ինչ նկատող, սեփական շահին հետամուտ հրեա կոմերսանտ (առեւտրական ասենք չի՞ լինի)։ Բայց դերասանին ավելի շատ զբաղեցնում է ուրիշ մի խնդիր։ Սոլոմոնը ժամանակի չափանիշն ու խորհրդանիշն է պիեսում, ինչպես զառամյալ Ֆիրսը Չեխովի «Բալենու այգում», ինչպես Քրոնոսը՝ ժամանակի աստվածը հունական դիցաբանության մեջ։

Այս Սոլոմոնն ապրել է այն ժամանակներում, երբ իր խաղընկերները ծնված էլ չէին։ Ինչե՜ր ասես չեն անցել նրա գլխով, ինչքա՜ն

Յագո (Վ. Շեքսպիր «Օթելլո»)

70-ամյակ

կորուստներ է ունեցել: Սոսը պատմում է խորին մտահոգությամբ, որը եւ մերձեցման հիմքն է: Բայց եւ հումորով՝ միաժամանակ սեւեռուն հետամուտ իր առեւտրական շահին, որի համար էլ հայտնվել է գործողության վայրում: Չէ՞ որ նա իսկական հրեա է: Լավ է գրել հմուտ թատերագիրն իր պիեսը, ամենից լավ՝ Սոլոմոնի մեծ դերը:

Եվ Սոս Սարգսյանը լավ էլ խաղում էր՝ ավելի ու ավելի մերձենալով ցավ ու վիշտ ապրած իր մտահոգ հերոսին:

Եթե բանն այսպես է դրամատուրգիական կերպար անձնավորելիս, ապա այդ մերձեցումն անխուսափելի է, երբ նա տեքստ է ասում, մտապես ազգային-հայրենասիրական տեքստ:

Ամենքը երեւի տեսել են «Մատենադարան» կինոնկարի բազմաթիվ սերիաները, կարծեմ 20-ից ավելի: (Սցենարի հեղինակներ Կիմ Բակշի եւ Յովիկ Յախվերդյան, բեմադրիչն՝ այս անուններից երկրորդը, իմ կրտսեր եղբայրը):

Սոս Սարգսյանն այստեղ տեքստ մատուցողն է պարզապես: Ինչպե՞ս է ասել՝ պարզապես: Պետք է տեսնել, թե ի՞նչ գեղեցիկ է գրել այդ «պարզապես»-ի մասին արվեստաբան, մեր փայլուն կինոգետ Կարեն Քալանթարը. «Դժվար է գտնել մեկ այլ մարդու, որի արտաքինը համապատասխան, կասեի՝ դասականորեն արտահայտեր մեր պատկերացումը հայի մասին: Եվ հազիվ թե ուրիշ որեւէ մեկն իր արտաքինի մեջ այդպես բնականորեն զուգակցեր գյուղացուն եւ ազնվականին: Սոս Սարգսյանին այս իմաստով թերեւս կարելի է համեմատել Հրաչյա Ներսիսյանի հետ... Բայց հարցը միայն դերասանի արժանիքը չէ: Նրա մարդկային անհատականության մեջ, թվում է, լույս են տալիս ժողովրդի բոլոր այն գույները, բոլոր կողմերը, որոնք նա ֆիլմում ներկայացնում է» («Գրական թերթ», 5. 11. 1988):

Սոսն այստեղ պատմում է, մի առ մի թերթելով ներկայացնում հայ միջնադարյան ձեռագրերը: Իհարկե, նա ասում է այն տեքստը, որ գրել են սցենարիստները: Բայց տպավորությունն այնպիսին է, թե նա իր սեփական խոսքն է ասում: Ահա տարիքն առած մի հայ մարդ խոսում է իր ժողովրդի հոգեւոր արժեքների մասին՝ այստեղ եւս մտահոգ, հավաք, հպարտ, բայց առանց որեւէ վերամբարձ ճչոցի: Սա տեքստի դերասանական յուրացման բարձրագույն որակն է: Այն որակը, որ հատուկ է նրա դերակատարումներին: Սա հենց այն է, ինչ Դերենիկ Դեմիրճյանը կոչում էր «միամիտ խաղ» (երեւի միակ տերմինը, որ հայ մշակույթից կարող է անցնել միջազգային թատերագիտության մեջ): Դրա էությունն այն է, որ «Դերասանը խաղալիս չպետք է զգացնել տա, որ ինքը լավ գիտի դերը, այն, թե ինչ է անելու հերոսը: Դա խոշոր աննպաստավորություն կլինի դերասանի համար, որը եւ կսպանի միամտությունն ու անգիտությունը նրա խաղի մեջ, այսինքն՝ այն բնականությունը, որ կյանքի մեջ կա... Դերասանն այնպես պիտի խոսի եւ գործի, կարծես հենց նոր, այդ իսկ վայրկյանին նա որոշեց այդպես խոսել, այդպես գործել, եւ ինքն էլ չգիտի, թե ինչով պիտի վերջանա իր քայլը, վարմունքը» (Դ. Դեմիրճյան, Յուշեր եւ խոհեր հայ դրամատուրգիայի եւ թատրոնի մասին, Երկերի ժողովածու, հ. 14, էջ 67):

Սա հենց Սոս Սարգսյանի դերասանական արվեստն է: Նրա հերոսները սովորաբար սակավախոս են (մտահոգ մարդիկ քչախոս են լինում), ինչպես հենց ինքը՝ դերասանը: Մինչդեռ «Մատենադարան» ֆիլմում նա շարունակ խոսում է, քանի որ ինքն է միակ պատմողը: Բայց այստեղ էլ խոսում է այնպես, կարծես սցենարիստներ Կիմ Բակշիի եւ Յովիկ Յախվերդյանի օրերով ծանրութեթեւ արած խոսքը չի, որ ասում է, այլ ինքն է տեղնուտեղը մտածում եւ ասում: Դու կարծես տեսնում ես այդ լրջախոհ մարդու մտքի աշխատանքը: Եվ դա մի առանձին հմայք, գեղարվեստական հրապույր է տալիս վավերագրական կինոնկարին:

Ասմունքը մեր դերասանի համար (ինչպե՞ս չի սազում այս բառակապակցությունը, երբ խոսքը վերաբերում է տաղանդավոր արտիստին՝ դեր ասող) երբեւէ հիմնորոշ զբաղմունք չի եղել: Բայց երբ կամեցել է՝ անպայման հատուկ ընտրությամբ, ըստ սեփական նախասիրության ու խառնվածքի: Ինքը ժողովրդի մարդ՝ ասմունքել է ժողովրդի մարդ-բանաստեղծներ Թումանյանին, Ջիվանուն, Համո Սահյանին: Եվ այնքան հարազատ, ասես նրանց ոտանավորներն ինքն է գրել: Այստեղ էլ ինքն է, նախ ինքը:

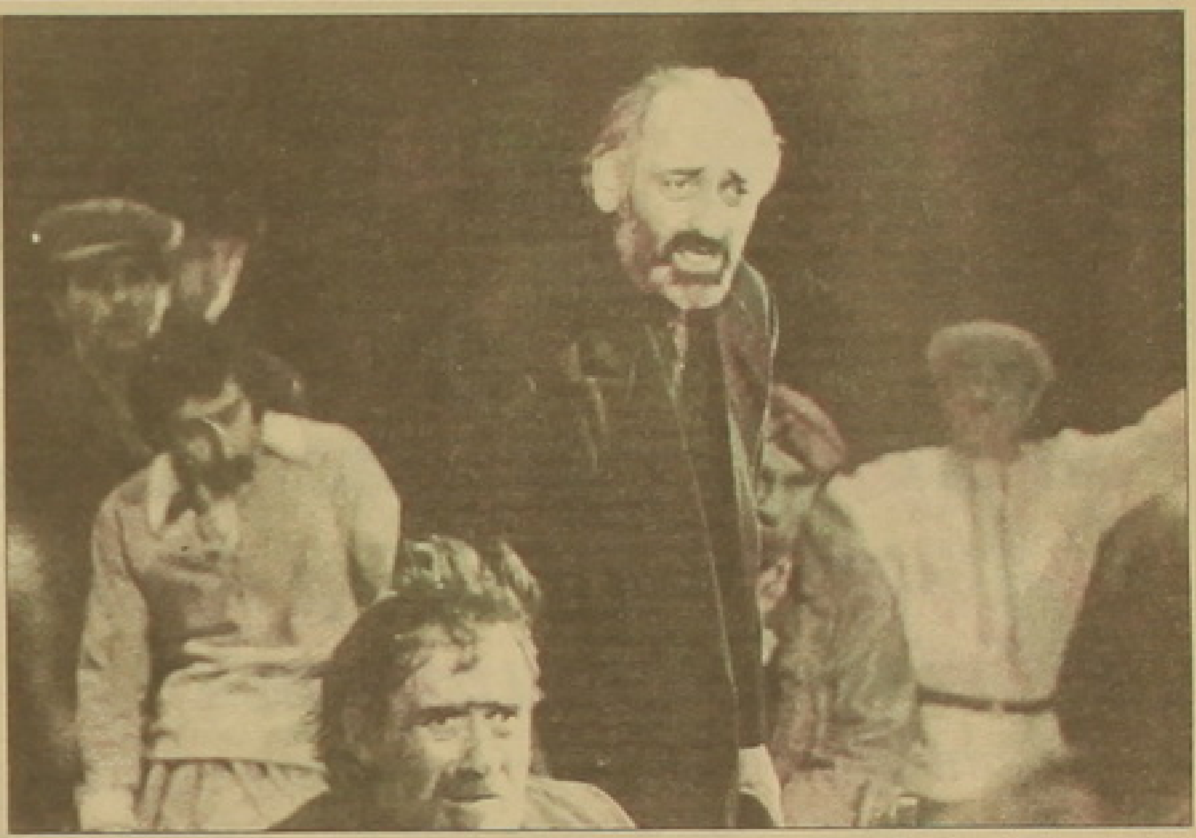

Մացակ Ավագյան (Ն. Զարյան «Հացավան»)

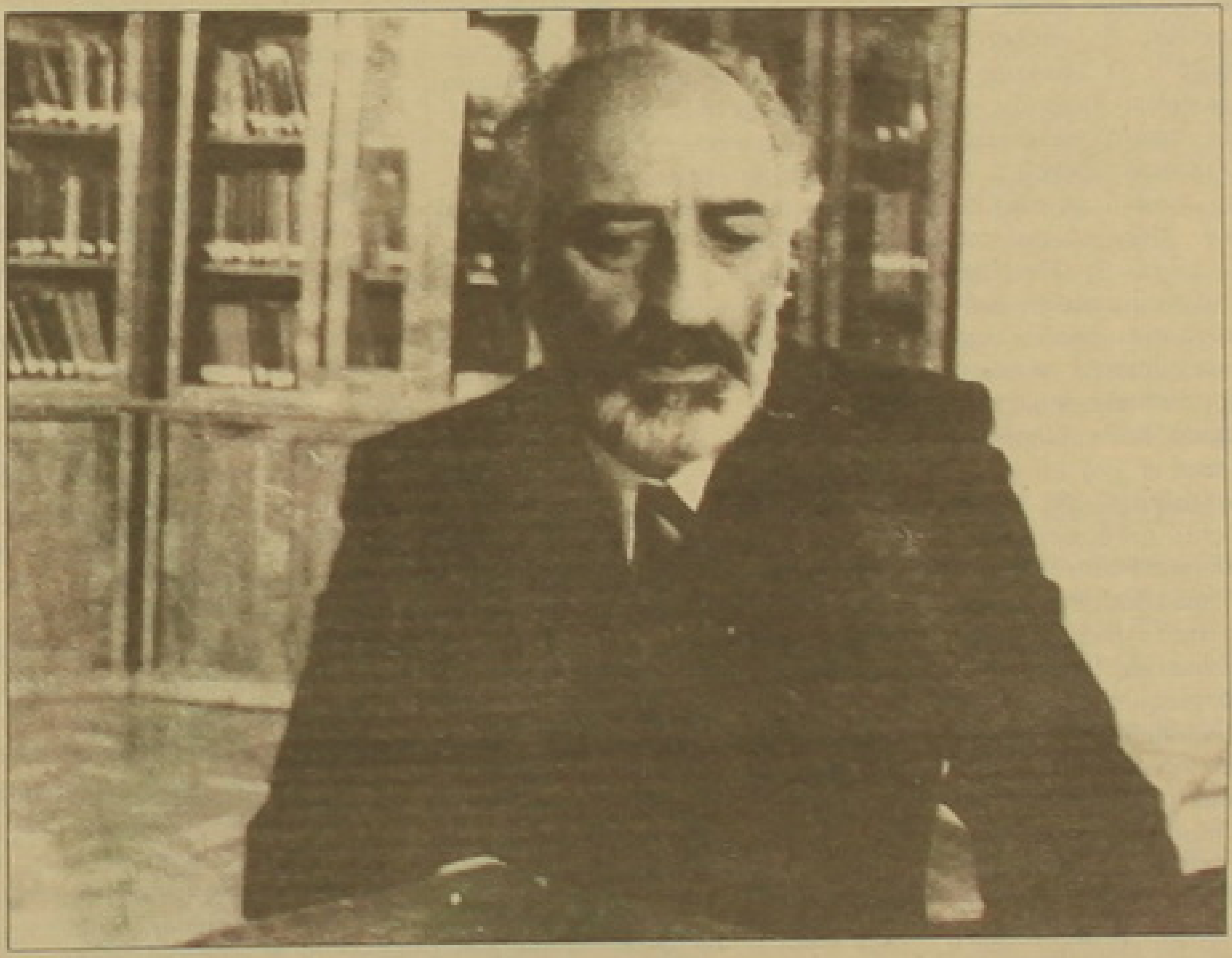

Սոս Սարգսյանը պատմում է հայոց միջնադարյան ձեռագրերի մասին («Մատենադարան» կինոնկարում)

Սոսի հայերենը՝ բնական, անծիգ, ոչ մի օտարամուտ շեշտ, կարծես հայերենից բացի ուրիշ լեզու չգիտի: Շատ լավ էլ գիտի: Նա ռուսական միջնակարգ դպրոց է ավարտել Ստեփանավանում, ինչպես, ի դեպ, Յովհաննես Աբելյանը Բաքվում եւ Գուրգեն Ջանիբեկյանը Երեւանում: Բայց երեքն էլ՝ բանավոր հայերենի, բեմական հայերենի վարպետներ: Ինչի՞ շնորհիվ: Այն հանգամանքի, որ երբեք չեն կտրել ազգային լեզվի ու մշակույթի, հենց ազգի հետ իրենց կապող պորտալարը:

Մեր Սոսը շատ նախանձախնդիր է, երբ բանը գալիս է հայոց լեզվին: Շատ վաղուց՝ 1985-ին հրապարակած իր մի՝ հոդվածում («Սովետական արվեստ», N3) ի շարս ուրիշ լեզվական հարցադրումների, նա մի այսպիսի միտք է հայտնել, որ բոլոր դերասանները պետք է իրենց ականջին օղ անեն. «Հարկ կա՞ հիշեցնելու, որ մեզ դիտում ու լսում են հարյուրավոր, իսկ կինոֆիլմերով ու հեռուստատեսությամբ՝ հազարավոր մարդիկ, այդ թվում նաեւ ողջ աշակերտությունը: Ու եթե կուզեք, մայրենի լեզվի նկատմամբ ունեցած հայ թատրոնի պատասխանատվությունը միշտ էլ եղել ու կա իբրեւ պատմական պատասխանատվություն»:

Այո, պատմական պատասխանատվություն՝ բնավ շատ չի ասված: Ուրիշ բան, որ անկախ մեր կամքից, հանդիսանքային արվեստների ծանրության կենտրոնը, դժբախտաբար, տեղափոխվեց հեռատեսիլ:

Պետք է այս միտքը, գոնե այն, ինչ ես ընդգծել եմ, փակցնել բոլոր թատրոնների, մեր հեռատեսիլի բոլոր ալիքների բոլոր սենյակների պատերին: Տեսնում եք, չէ՞, թե մեր աչքի առաջ ինչպես է նահատակվում բանավոր հայերենի կույսուհին: Սրա առաջը պիտի առնվի՞ թե չէ: Ասենք, դատելով մեր անթիվ-անհամար լրագրերի լեզվական մակարդակից, գրավոր հայերենն էլ մի նախանձելի վիճակում չէ: Տեղը եկավ ասելու, որ Սոս Սարգսյանի գրավոր հայերենն էլ ընտիր է: Լավ գրիչ ունի Սոսը: Կարդացեք նրա «Վարագույրից այս կողմ» խոհագրությունների եւ ուղեգրությունների ժողովածուն եւ կհամոզվեք: Սա էլ մտահոգության գիրք է, ազգային մտահոգության: Սոսն իր գրություններում էլ նույնն է, ինչ դերերում, ինչ կյանքում: Նույն խառնվածքը, նույն պահվածքը, նույն խոսվածքը: Նրա բեմական-էկրանային կյանքը եւ անձնական կյանքը միմյանց շարունակությունն են:

Մի անգամ գնացի Թատրոնի եւ կինոյի պետական ինստիտուտ: Մտա տնօրենի (ռեկտորի) ընդարձակ առանձնասենյակը: Տեսնեմ՝ հեռվում, մեն-մենակ, իրենից անբաժան սիգարետը ծխելիս, գրասեղանի մոտ նստած է Նահապետը: Այսինքն՝ Սոս Սարգսյանը, ոչ մի տարբերություն. նույն խիտ բեղումիրուքով, նույն թախծոտ աչքերով, նույն մտահոգ դեմքով: Ասենք, առանց հայտնի դերակատարման էլ նրան կարելի է Նահապետ կոչել՝ այսօրվա հայ թատրոնի Նահապետը, տարիքը թույլ է տալիս:

Այս բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը նրա alma-mater-ն է, «սննդատու մայրը», ինչպես հնում եվրոպական ուսանողությունը կոչում էր իրեն հոգեւոր սնունդ տված համալսարանը: Իմը՝ նույնպես: Ես եւ Սոսը շատ ենք պարտական Երեւանի թատերական ինստիտուտին, որ աչքի էր ընկնում նախանձելիորեն բարձրորակ դասախոսական կազմով: Մեր առաջնակարգ դասախոսները մեզ շատ բան են տվել, թեեւ այն ժամանակ դա լավ չէինք հասկանում: Հետո հասկացանք: Սովորաբար եւ դժբախտաբար այդպես է լինում:

Հիմա Սարգսյանը երախտահատույց է լինում իր alma-mater-ին: Ինստիտուտը նրա տնօրինության օրոք փոխել է իր կերպարանքը: Շատ բան է արվել, բայց անելիքներ էլ դեռ շատ կան:

Զրուցում ենք երկար ու բարակ, հին ու նոր օրերից (ինչքան չլինի ավելի քան 50 տարվա ընկերներ ենք), ինստիտուտի անցյալից եւ այսօրվա կարիքներից: Գործի պատասխանատվությունը, որ, ի վերջո, հայ բեմական արվեստի եւ կինոարվեստի ապագայի պատասխանատվությունն է, հանգիստ չի տալիս տնօրենին:

Մտահոգությունները անպակաս են մտահոգ մարդուց՝ դա է օրենքը:

Առանձնասենյակից դուրս գալիս մտքովս անցավ մի բան, որ չեմ ուզում ընթերցողից թաքցնել. հանրապետության նախագահի առաջին ընտրությունների ժամանակ կար նաեւ Սոս Սարգսյանի թեկնածությունը: Չանցավ: Եթե անցներ, վստահ եմ, ուրիշ կլիներ մեր հանրապետության գոնե բարոյական մթնոլորտը...

Վերջերս «Նովյե վրեմյա» թերթի մարտի 14-ի համարում կարդացի Սոսի հարցազրույցը. «Ի՞նչ իրադրության մեջ դու կհեռանայիր Հայաստանից» հարցին նա պատասխանում է այսպես. «Ոչ մի: Ինչ էլ պատահի Հայաստանում, ես երբեք Հայաստանը չեմ լքի»:

Ինչո՞ւ: Այս հարցին ես կպատասխանեմ՝ իրեն վերադարձնելով այն հոդվածի վերնագիրը («Էս հողի մարդ է Լեւոնը»), որ նա գրել էր հինգ տարի առաջ իմ ծննդյան 70-ամյակի առիթով:

- Երբեք չի թողնի Հայաստանը, քանի որ
«Էս հողի մարդ է Սոսը...»:

Արդեն շատ ասացի՝ մտահոգ մարդն է Սոս Սարգսյանի հերոսը, ինչպես ինքն է:

Ինչո՞վ է մտահոգ:

Ամենից առաջ եւ ամենից ավելի իր ժողովրդի դժվարին ճակատագրով:

Սա նաեւ իմ վիշտն ու մտահոգությունն է, նաեւ քոնն է, ընթերցող:

Բոլորիս մտահոգությունը, որ այնքան խորունկ արտահայտում է Սոս Սարգսյանն իր արվեստում... Ուստի եւ սխալ չի լինի, որ իմ երկարած հոդվածն ավարտեմ 1989-ին դերասանի ծննդյան 60-ամյակի առթիվ գրածս հոդվածի վերնագրով

Բոլորիս Սոս Սարգսյանը:

ԼԵՒՈՆ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

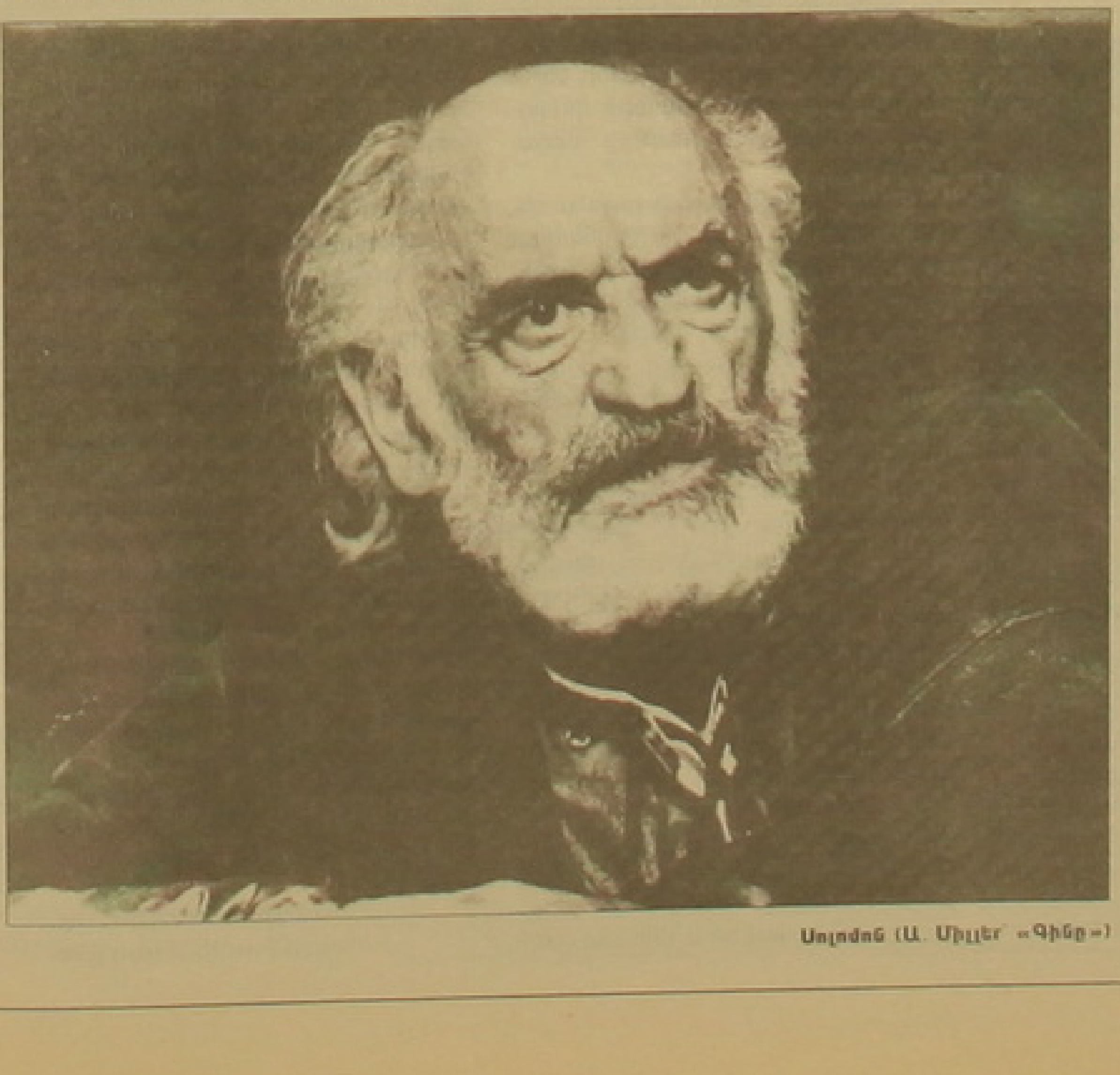

Սոլոմոն (Ա. Միլլեր «Գինը»)

ազգային

«Ժամանակն է հրաժարվել Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու քաղաքականությունից»

Համոզված են թուրք պատմաբանները

«Մենք Հայոց ցեղասպանության խնդրի լուծման եվրամերիկյան դաշտն ենք յուրացրել, ժամանակն է անդրադառնալ նաեւ Արեւելքին», նշեց ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն Նիկոլայ Հովհաննիսյանը երեկ նույն ինստիտուտում կայացած գիտաժողովում: «Հայոց ցեղասպանության հիմնախնդիրների լուսաբանությունը ժամանակակից թուրքական, իրանական եւ արաբական պատմագրության մեջ» թեմայով գիտաժողովն անդրադարձավ հիշյալ երկրների պատմական ուսումնասիրություններում Հայոց եղեռնի վերաբերյալ նոր մոտեցումներին, նոր գնահատականներին: Թուրքական արդի պատմագրության մեջ խնդիրը ներկայացվեց արեւելագիտության ինստիտուտի Թուրքիայի բաժնի վարիչ Ռուբեն Սաֆրաստյանը: Ըստ նրա, թուրք պատմաբանների շրջանում Հայոց ցեղասպանության փաստն այսպես կամ այնպես ճանաչելու միտումը խորանում է: Այսպես, արդեն իսկ կարելի է առանձնացնել այդպիսի 10 պատմաբանների: Վերջիններիս պրն Սաֆրաստյանը տարանջատեց երկու ուղղության. մի դեպքում Ցեղասպանությանը զուտ գիտական մոտեցում ունեցողներ, մյուս դեպքում՝ առավել պատմաքաղաքական: Պրն Սաֆրաստյանն, առաջին ուղղության մասին խոսելիս բերեց Ռեշադ Քասաբայի եւ Չաղլար Քեյդերի մի հոդվածը խնդրո առարկա թեմայով, որտեղ թուրք պատմաբանները կարծիք են հայտնում, թե այսօր իրեն հարգող որեւէ թուրք պատմաբանի համար անհնար է գրել Օսմանյան կայսրության պատմությունը՝ շրջանցելով հայկական կոտորածները: Թեպետ, ինչպես հավաստեց Ռ. Սաֆրաստյանը, հոդվածում օգտագործված չէ ցեղասպանություն բառը, հանդիպում է միայն կոտորածներ բնորոշումը: Այդ երկու պատմաբաններն այլեւս անհնար են համարում հայոց հանդեպ դարասկզբյան բարբարոսությունների ժխտողականությունը: Սույն հոդվածը փորձում է պատասխանել, թե հատկապես ինչո՞ւ են տեղի ունեցել այդ իրադարձությունները: Թուրք պատմագիրները երեք դրդապատճառ են նշում. ա) թուրքերի էությանը, մշակույթին բնորոշ ի սկզբանե բարբարոսությունը, բ) թուրքական վերնախավի, մասնավորապես «Միություն եւ առաջադիմություն» կուսակցության ցինիկ ազգայնամոլությունը, գ) սոցիալ-տնտեսական հիմքերը: Ռ. Քասաբը եւ Չ. Քեյդերն առավել հավանական են համարում երրորդ տարբերակը, հիշելով, որ XIX դարի վերջին եւ XX դարի սկզբին հայերն ու հույները բուրժուազիա էին ձեւավորում Թուրքիայում, ինչին էլ Թուրքիան հակազդեց: Խնդիրն առավել կոնկրետ ուսումնասիրելու համար գիտնականները հոդվածում պահանջում են բացել օսմանյան աղբյուրները ցանկացած ուսումնասիրողի առաջ, ինչի համար կոչ են անում միջազգային հանրությանը հասարակական ճնշում գործադրել Թուրքիայի իշխանությունների վրա:

Երկրորդ՝ պատմաքաղաքական ուղղությունը պրն Սաֆրաստյանը ձեւակերպեց հետեւյալ կերպ. Թուրքիան պետք է ձերբազատվի բարբարոսությունից, սահմանային տենդից ու դրա համար պետք է հիշի անցյալում իր արածները: Այս խմբի գիտնականները, ինչպես, ասենք, Թաներ Աքչամը, գտնում են, որ ժամանակն է վերանայել Թուրքիայի պատմությունը մարդու իրավունքները զանգվածաբար ոտնահարելու տեսանկյունից: Այնպես որ գիտնականները Հայոց ցեղասպանության խնդիրը տեսնում են Թուրքիայի այսօրվա քաղաքական օրակարգում: Թե վերջիններս, թե «Ինչո՞ւ իրագործվեցին կոտորածները» հարցադրումով հանդես եկող գիտնականներն առաջարկում են երկխոսություններ սկսել հայ գիտնականների հետ պատմական այդ բարդույթը հաղթահարելու համար: Բայց նման մի երկխոսություն, ըստ Թ. Աքչամի եւ իր յուրայինների, կարող է սկսվել միայն նախապայմանով, որ հայկական կողմը համաձայնի չշոշափել տարածքային որեւէ հարց: «Տարածքները կորսված են եւ վաղուց», ասում են նրանք: Իսկ արդյոք խնդրի ուսումնասիրությունը երկխոսության վերածելով չի՞ վտանգվի Հայոց ցեղասպանության հարցի դուրսմղումը պետական մակարդակից, հատկապես երբ Հայաստանը, հայությունը հետամուտ են աշխարհի քաղաքակիրթ պետությունների կողմից եղեռնի փաստի ընդունմանը: Անշուշտ այս վտանգը կա, նշեց Ռ. Սաֆրաստյանը, բայց երկխոսությունն ինչ-որ ելք է ճշմարտությունը հրապարակայնորեն բացահայտելու համար:

Ընդ որում, վերոհիշյալ բոլոր պատմաբանները մասնավոր համալսարանների ներկայացուցիչներ են, պետական համալսարաններում խնդիրն իսպառ չի բարձրացվում, ասել է թե՝ թուրքական պաշտոնական տեսակետը հեռու է Հայոց ցեղասպանության մասին հեռավոր ակնարկներից անգամ: Այնուամենայնիվ, պրն Սաֆրաստյանը տեսակետ հայտնեց, թե մոտակա տարիներին պաշտոնական քաղաքական դիրքորոշումը եւս կկոտրվի թեկուզ կապված Թուրքիայի՝ դեպի Արեւմուտք ձգտումների հետ: Գիտաժողովում եղան նաեւ իրանական, արաբական պատմագրության մեջ Հայոց ցեղասպանությանն առնչվող ուսումնասիրություններին վերաբերող ելույթներ:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Ծովում մոլեգնած փոթորկից մարդուն փրկելու հավատով

Այվազովսկու մահվան 100-ամյակին նվիրված ցուցահանդես Ազգային պատկերասրահում

Սա մեծանուն ծովանկարիչ Հովհաննես Այվազովսկու ստեղծագործության հիմնական ոգին էր: Նա սիրում ու վրձնում էր ծով, եւ ոչ միայն այն պատճառով, որ ծնվել էր ծովափնյա գեղեցկաստես Թեոդոսիայում: Նրա համար ծովը, երկինքը, այսինքն՝ տիեզերական ողջ օվկիանոսը հենց ամենազորեղ բնությունը, հավերժականն ինքն էր, իսկ մարդը՝ բնության մասնիկը: Հովհաննես Այվազովսկու ծովանկարներով հետաքրքրվածները չեն կարող, իհարկե, չնկատել, որ նա միշտ նկարեց ծովում մոլեգնող փոթորկից մարդուն փրկելու, աջակցելու հավատով լի նկարներ, ու նրա կտավներում չկան ծովի խենթությունից տուժած կամ խեղդված մարդիկ:

«Փոթորիկ ծովում»

Այսպես, տարիներ շարունակ նկարեց, նկարեց նաեւ Պետերբուրգի գեղարվեստի ակադեմիայում ուսանելու տարիներին, մինչեւ փառքը գտավ նրան: Եվ նա սկսեց իր նկարներով ճամփորդել Եվրոպայում: Եղավ Հռոմում, Նեապոլում, Սորենտոյում, Վիեննայում, Փարիզում, Լոնդոնում, Ամերիկայում, Կովկասում, այլուր՝ արդեն իբրեւ աշխարհահռչակ նկարիչ: Այս ամենն իրենց արտացոլումն են գտել հատկապես Այվազովսկու գծանկարներում, որոնք այնքան խնամքով, ի թիվս նրա կտավների, ներկայացվեցին երեկ Ազգային պատկերասրահում Հովհաննես Այվազովսկու մահվան 100-ամյակին նվիրված ցուցահանդեսում:

«Այստեղ ցուցադրված են պատկերասրահում պահվող բոլոր գործերը, եւ ցուցահանդեսը գրեթե համընկնում է թանգարանների միջազգային օրվան, որի առթիվ էլ շնորհավորում ենք հայ թանգարանային համակարգի բոլոր աշխատողներին», իր բացման խոսքում նշեց ազգային պատկերասրահի տնօրեն, արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանը:

ԱՐԵՒԱԿ ՎԱՐՇԱՄՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Թուրք դիվանագետը կասկածի տակ առավ Հոլոքոստը, երբ Իսրայելի նախարարն ընդունեց Հայոց ցեղասպանությունը

Թուրք դիվանագետները մեծ մասամբ կրթված, փորձառու մասնագետներ են, որոնց աքիլլեսյան գարշապարը Հայկական ցեղասպանությունն է: Բավական է որեւէ մեկը բարձրացնի այս հարցը, եւ նրանք կորցնում են իրենց զովական սառնասրտությունը, դառնում փողոցային խուլիգաններից էլ վատ:

Ապրիլի 24-ին հնչած Իսրայելի կրթության նախարարի խիստ ելույթից հետո սպասում էինք, որ Անկարայից սովորականի նման զայրալից բողոքներ կլսվեն: Թուրքերը չխաղաղվեցին նույնիսկ, երբ Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց, որ չի փոխել իր պաշտոնական դիրքորոշումը: Թուրք նախարարներն ու հրամկազմը պատվեր ստացան բոյկոտել մայիսի 10-ին Անկարայում Իսրայելի դեսպանատան Իսրայելի ազգային օրվա առթիվ կազմակերպված ընդունելությունը: Թուրքերը ողջ աշխարհին ապացուցեցին, որ խելագարվում են եղեռնի պարզ հիշատակումներից անգամ:

Մեն թուրք դիվանագետ անցավ բոլոր սահմանները, երբ անցյալ շաբաթ «Թրքիշ դեյլի նյուզ» թերթին հայտարարեց, որ Իսրայելի նախարարի ելույթին ի պատասխան կասկածի տակ կառնի Հոլոքոստը: Սակայն թուրքերը ճիշտ ժամանակին գլխի ընկան, որ Հոլոքոստը ժխտելով՝ կրակի հետ են խաղում: Ժամանակակից Գերմանիայի պես մեղքն ընդունելու փոխարեն նրանք նեոնացիստների նման շարունակում են ժխտել իրենց մեղքը:

Հոլոքոստը ժխտելու թուրքերի փորձերը որոշ չափով արժանի հատուցումն են Իսրայելի պահվածքի, որը վախկոտի պես ձայնակցում էր թուրքերին, երբ նրանք մերժում էին հայերի նկատմամբ իրականացված եղեռնը: Ճակատագրի հեգնանքով բոլոր այն քաղաքական գործիչները, որոնք աշխարհաքաղաքական նկատառումներով թե Հոլոքոստի եզակիությունը շեշտելու նպատակով տարիներ շարունակ հաշտվում էին թուրքերի սուտ ինֆորմացիայի հետ, փաստորեն ճանապարհ էին հարթում հենց Հոլոքոստի ժխտման համար:

Մեկուսանալով բոլոր նրանցից, ովքեր ընդունում են եղեռնը, թուրքերը շուտով կօտարանան ողջ աշխարհից՝ մնալով եղեռնը ժխտող միակ ձայնը:

Երեք հոդված, որոնք քաշով մեկ ոսկի արժեն

Մի քանի շաբաթ շարունակ միջազգային մամուլի էջերում եղեռնի 85-րդ տարելիցին նվիրված հարյուրավոր հոդվածներ են հրապարակվում: Սակայն հատուկ նշվելու արժանի են երեք հոդված, որոնք հիմնավեր քանդեցին թուրք դիվանագետների ապացույցները:

Առաջին հոդվածը, որը լույս էր տեսել ապրիլի 24-ին բրիտանական «Ինդեփենդենտ» թերթում, վերնագրված էր՝ «Եղեռնի ձայնազուրկ զավակները զրկված են տնից»:

Ստամբուլից լրագրող Ջասթին Հագլերը վկայում է, որ «թուրքահայոց վերջին մնացորդները, եղեռնի լուռ զավակները» ստիպված են «լռել» «20-րդ դարի առաջին ցեղասպանության 85-րդ տարեդարձին»: Ստամբուլահայերին «արգելված է որեւէ կերպ նշել տարելիցը», վկայում է լրագրողը:

«Բայց միեւնույն է, նշելու ենք», ասել է նրան մի ծեր հայ: «Կայցելենք մեր հարազատների շիրիմներին Ստամբուլում, կասենք, թե նրանց ենք սգում, սակայն հոգու խորքում կողբանք նաեւ եղեռնի զոհերին»:

Ծերունին, որը «վախեցավ հայտնել իր անունը», այնուամենայնիվ ասում է. «Գնացեք հարցրեք ծեր անգլիացի պրոֆեսորներին մեր պատմության մասին: Մենք ամեն ինչ գիտենք, բայց չենք կարող պատմել: Պատմությունը արգելված է մեզ համար: Մեզանից խլված է մեր հայրենիքը»: Իսկ հարցին՝ պահանջո՞ւմ է արդարություն, ծերունին պատասխանեց. «Ինչպե՞ս համարձակվեմ արդարություն պահանջել, երբ ապրում եմ հանցագործների մեջ»:

Երկրորդ հիշարժան հոդվածը լույս տեսավ մայիսի 10-ին «Նյու Յորք թայմս» թերթում: «Թուրքական տարածաշրջանում հիշում են հայկական կոտորածները» հոդվածում լրագրող Ստեֆան Քինզերը «Արեւելյան Թուրքիա» կոչվող տարածքում հասարակ թուրքերին հարցեր է տալիս թուրքերի իրականացրած ցեղասպանության մասին: «Տարածքում, որտեղ տեղի են ունեցել սպանություններն ու կոտորածը, մարդիկ չեն կասկածում, որ դրանք իրոք տեղի են ունեցել», ասում է լրագրողը:

66-ամյա Տահիր Քակիրբեյը պատմում է. «Նրանք հայերին քշում ու մորթում էին, եւ մատնացույց է անում բլուրը, ապա մարմինների համար փոս էին փորում: Ծնողներս են պատմել»:

Էլազիգից Յասեմին Օրհանն ասում է. «Դպրոցում, ճիշտ է, չեն դասավանդում, բայց եթե հետաքրքրվես, բազմաթիվ ձեւեր կան իմանալու: Շատ հայեր սպանվեցին: Դա հաստատ է»: Նա սպանությունների մասին իմացել է իր տատից:

Նեւզաթ Գոնուլթասը «տեղական պատմաբանի համբավ է վայելում, քանի որ հայրը տարիների ընթացքում նրան բազմաթիվ պատմություններ է պատմել անցյալից: Ինչպես տեղացի շատերը, նա էլ լավ տեղյակ է, թե ինչ է պատահել 1915-ին: Գոնուլթասը պատմում է. «Հայրս պատմել է, որ այդ ժամանակ Թուրքիան թուլացել էր, եւ հայերը որոշել էին ապստամբել: Ապա հրաման էր եկել սպանելու նրանց: Բոլորին սպանեցին: Եվ դա պատերազմ չէր, կոտորած էր»:

Սելիաթթին Քինասը պատմում է. «Սա հայկական տարածք էր, սակայն այժմ հայեր չկան: Մեռած են, սպանված, տեղահանված: Մեր կառավարությունը չի ցանկանում ընդունել: Ո՞վ կխոստովանի, որ իր թթվասերը թթված է»: Անհավատալի է, որ ցեղասպանությունից 85 տարի անց թուրքերը պատրաստակամորեն ընդունում են իրենց քաղաքներում երբեւէ տեղի ունեցած գազանությունները: Հենց սա է Թուրքիայի պաշտոնական մերժումների ամենահզոր հակաթույնը:

Երրորդ հոդվածը՝ «Ողբերգությունը մոռացված է այլեւս», լույս տեսավ մայիսի 12-ին «Ջերուսալեմ փոստում»: Հեղինակ Լեոռա Էրեն Ֆրոյը հայտնի հրեա գիտնականներից եւ պատմաբաններից մեջբերումներ անելով ապացուցում է, որ հայերի ցեղասպանությունը պատմական իրողություն է: Պատմաբան Դեբորա Լիփսթադը, որը վերջերս շահեց դատն ընդդեմ անգլիացի մի պատմաբանի, որը ժխտում էր Հոլոքոստը, Յադ Վաշեմի տնօրեն եւ Հոլոքոստի գիտակ. պրոֆեսոր Եհուդա Բաուերը, Երուսաղեմի Հոլոքոստի եւ եղեռնի ինստիտուտի հիմնադիր ու գործադիր տնօրեն պրոֆեսոր Իսրայել Չարնին հզոր ապացույցներ են ներկայացնում եղեռնն ապացուցելու համար:

Երեք հոդվածներն էլ վերջին մեխերը խփեցին հայերի ցեղասպանությունը մերժող թուրք դիվանագետների դագաղին: Այս հոդվածների օրինակները հարկ է ուղարկել յուրաքանչյուր թերթի, յուրաքանչյուր քաղաքային, նահանգային եւ ֆեդերալ պաշտոնյայի:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

ՇԱԽՄԱՏ

Նախագահական նիստը որոշեց...

Լոնդոնում անցկացվեց շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի (ՖԻԴԵ) նախագահական նիստը, որտեղ կարեւորագույն խնդիրներ քննարկվեցին: Դրանց թվում էին, մասնավորապես, շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայի եւ աշխարհի առաջնությունների անցկացման հարցերը, շնորհվեցին նաեւ միջազգային կոչումներ:

Ուրախությամբ նշենք, որ միջազգային գրոսմայստերի կոչում շնորհվեց երեւանցի Լեւոն Արոնյանին, որն արդեն մի քանի անգամ կատարել էր այդ կոչման համար պահանջվող նորմերը: Այսպիսով, Արոնյանը համալրեց Հայաստանի գրոսմայստերների ընտանիքը: Լեւոն Արոնյանը մեր ամենաերիտասարդ գրոսմայստերն է: Չնայած պատանի տարիքին (Լեւոնի 18 տարին կլրանա հոկտեմբեր ամսին), Լեւոնն արդեն մի շարք խոշոր հաջողությունների է հասել. նա աշխարհի պատանիների կրկնակի չեմպիոն է, Եվրոպայի մեծահասակների թիմային առաջնության հաղթող (Հայաստանի հավաքականի կազմում), հաջող է հանդես եկել մի շարք միջազգային մրցաշարերում: Առաջիկայում Արոնյանին նոր մրցումներ են սպասում: Հունիսին նա կմասնակցի Երեւանում կայանալիք աշխարհի տղամարդկանց առաջնության փնջային մրցաշարին, սեպտեմբերին՝ նույնպես մեզանում անցկացվելիք աշխարհի մինչեւ 20 տարեկան շախմատիստների առաջնությանը:

Լեւոն Արոնյան

Նախագահական նիստում հաստատվեց, որ 34-րդ համաշխարհային օլիմպիադան կանցկացվի Ստամբուլում, հոկտեմբերի 27-ից նոյեմբերի 13-ը:

Ինչ վերաբերում է աշխարհի առաջնությանը, ապա այն կմեկնարկի Դելիում նոյեմբերի 25-ին: Նախնական մրցափուլերը, ներառյալ նաեւ կիսաեզրափակիչները, կանցկացվեն այստեղ, իսկ եզրափակիչ մրցախաղը, որը բաղկացած կլինի 6 պարտիայից, տեղի կունենա Իրանի մայրաքաղաք Թեհրանում:

Տղամարդկանց առաջնության մրցանակային հիմնադրամը 3 մլն դոլար է, որից աշխարհի չեմպիոնը կստանա 660 հազար դոլար պարգեւավճար: Կանանց առաջնության հիմնադրամը 500 հազար դոլար է:

Երկուսը կիսաեզրափակիչում

Ֆինլանդիայի Տամպերե քաղաքում ընթանում է բռնցքամարտի Եվրոպայի հերթական 33-րդ առաջնությունը:

Հայաստանի վեց բռնցքամարտիկներից պայքարը շարունակում են երկուսը՝ երեւանցի Արամ Ռամազյանը (54 կգ քաշային կարգ) եւ գյումրեցի Բագրատ Օհանյանը (ծանր քաշ): Նրանք երկուական հաղթանակ են տարել եւ մտել կիսաեզրափակիչ: Այսպիսով, Ռամազյանն ու Օհանյանն իրենց համար առնվազն բրոնզե մեդալ են ապահովել:

Ցավոք, մեր հանրապետության մյուս չորս ներկայացուցիչները՝ վանաձորցի Վախթանգ Դարչինյանը (51 կգ), երեւանցիներ Արթյոմ Սիմոնյանը (57 կգ), Արթուր Գեւորգյանը (60 կգ) եւ աբովյանցի Գագիկ Անտոնյանը (71 կգ) պարտություններ են կրել եւ դուրս մնացել հետագա պայքարից:

Ավելացնենք, որ աշխարհամասի չեմպիոնները կորոշվեն կիրակի օրը՝ մայիսի 21-ին:

Կրկնակի հաղթանակ

Մինսկում անցկացվեց ջրացատկի պատանեկան միջազգային մրցաշար, որը նվիրված էր մարզաձեւի ճանաչված մասնագետ, ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ Պորտնովի հիշատակին: Մրցումներին մասնակցեցին ավելի քան 100 պատանի ջրացատկորդներ, որոնք 9 երկրների 13 թիմեր էին ներկայացնում:

Բելառուսի մայրաքաղաքում անցկացված հուշամրցաշարում հանդես եկան նաեւ Հայաստանի չորս ջրացատկորդներ: Հիանալի մրցելույթներ ունեցավ Ռիմա Հակոբյանը, որը 12-14 տարեկանների պայքարում կարողացավ առաջ անցնել բոլորից ու հաղթել 1 եւ 3 մետրանոց ոստնակացատկերում: Ռիմայի մարզիչն է Միխայիլ Սարգարովը: 12-14 տարեկան տղաների մրցումներում հաջող հանդես եկավ Արշակ Վասիլյանը: Անցյալում հայտնի ջրացատկորդուհի Արուսյակ Սարգսյանի սանը 3 մ ոստնակացատկերում գրավեց երրորդ տեղը: Նշենք, որ եւ Հակոբյանը, եւ Վասիլյանը մայրաքաղաքի Արաբկիր համայնքի ջրային ձեւերի մարզադպրոցի սաներ են: Մեր մյուս ջրացատկորդները չկարողացան մրցանակային տեղեր գրավել. երկուսն էլ իրենց մրցաձեւերում բաժանեցին 5-8-րդ տեղերը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Վճռեցին 11 մետրանոց հարվածները

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթը՝ «Գալաթասարային»

Կոպենհագենում անցկացվեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության եզրափակիչ հանդիպումը, որտեղ մրցանակը վիճարկեցին անգլիական «Արսենալը» եւ թուրքական «Գալաթասարայը»:

Խաղին նախորդեցին ոչ մարզական իրադարձություններ. անգլիացի եւ թուրք ֆուտբոլասերները, որոնց հարաբերությունները թշնամական են դարձել «Գալաթասարայի» եւ անգլիական մեկ այլ թիմի՝ «Լիդսի» ստամբուլյան հանդիպումից ի վեր, այս անգամ ընդհարվեցին Դանիայի մայրաքաղաքում: Թուրքերը կրկին գործի դրեցին դանակները, բայց այս անգամ, բարեբախտաբար, մահացու դեպք չարձանագրվեց: Այդուհանդերձ, դանիական ոստիկանությունից մեծ ջանքեր պահանջվեցին հակամարտող կողմերին հնարավորինս զսպելու համար:

Ինչ վերաբերում է բուն ֆուտբոլային հանդիպմանը, ապա խաղից առաջ ավելի բարձր էին գնահատվում «Արսենալի» հնարավորությունները: Իրոք, լոնդոնցիները երկրորդ մրցանակակիր են դարձել երկրի առաջնությունում՝ ամբողջ մրցաշրջանի ընթացքում ցուցադրելով բարձրակարգ ֆուտբոլ:

Սակայն խաղն այլ կերպ ստացվեց: Մարզադաշտում հավաքված ավելի քան 40 հազար ֆուտբոլասերները (նրանց թվում էին նաեւ 12 հազար անգլիացի եւ 10 հազար թուրք մարզասերներ), ինչպես նաեւ աշխարհի 185 երկրների բազմամիլիոն հեռուստադիտողներն ականատես եղան մի մրցապայքարի, որի ընթացքը թելադրողները բոլորովին էլ անգլիացիները չէին: «Արսենալի» ֆուտբոլիստներն իրենց հնարավորություններից ցածր հանդես եկան, իսկ նրանց մրցակիցները կարողացան ոչ միայն դիմագրավել ուժեղ թիմին, այլեւ սուր գրոհներ կազմակերպել նրա դարպասին: «Գալաթասարայի» կազմում հատկապես աչքի ընկան երկու փորձառու ֆուտբոլիստներ՝ 35-ամյա ռումինացի Գեորգե Հաջին եւ 34-ամյա բրազիլացի Կլաուդիո Տաֆարելը: Վերջինս հիանալի պաշտպանեց իր թիմի դարպասը՝ քանիցս չեզոքացնելով անգլիացիների գրոհները: Զուր չէ, որ նա հանդիպման լավագույն խաղացող ճանաչվեց:

Պայքար գնդակի համար

Չնայած երկուստեք հնարավորություններին, խաղի ե՛ւ հիմնական 90, ե՛ւ լրացուցիչ 30 րոպեների ընթացքում դարպասներն անառիկ մնացին: Հաղթողին որոշեցին լրացուցիչ նշանակված 11 մ հարվածները: Ստամբուլցիներն ավելի դիպուկ գտնվեցին՝ 4-1, եւ «Գալաթասարայն» առաջին անգամ տիրեց եվրագավաթին:

«Լացիոն» առաջ անցավ

Շատ անսպասելի, դրամատիկ ստացվեց Իտալիայի առաջնության վերջնագիծը: Թուրինի «Յուվենտուսը», որը ավարտից դեռ մի քանի տուր առաջ բավականին պոկվել էր մրցակիցներից, տարօրինակ կերպով տեղի տվեց, իսկ վերջին տուրում էլ անսպասելի պարտություն կրեց «Պերուջայից», ինչից օգտվեց Հռոմի «Լացիոն»: Շատերի համար անսպասելիորեն հենց այս թիմն էլ նվաճեց չեմպիոնի կոչումը: «Լացիո» ակումբի նախագահ Սերջիո Կրանիոտին հաջողությունը մեծապես կապում է մարզչի՝ Սվեն Էրիկսոնի հետ: Ասենք, որ հաղթող թիմի կազմում հանդես են գալիս այնպիսի հանրահայտ ֆուտբոլիստներ, ինչպիսիք են Մանչինին, Ս. Ինձագին, Վերոնը, Սիմեոնեն, Նեդվեդը, Սալասը...

«Լացիոն» եւ «Յուվենտուսը» զգալիորեն առաջ անցան մյուսներից: Համառ պայքար ծավալվեց նաեւ մյուս տեղերի համար, քանի որ այստեղ Չեմպիոնների լիգայի ուղեգրեր էին խաղարկվում: Ի վերջո Չեմպիոնների լիգային, առաջին երկու մրցանակակիրներից բացի, մասնակցելու իրավունք նվաճեց նաեւ «Միլանը», իսկ չորրորդ ուղեգիրը լրացուցիչ մրցախաղում կվիճարկեն հաջորդ տեղերը հավասար միավորներով բաժանած «Ինտերը» եւ «Պարման»: Այստեղ պարտվող թիմը, ինչպես նաեւ «Ռոման» ու «Ֆիորենտինան» հանդես կգան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում:

Նշենք նաեւ «Միլանի» հարձակվող Անդրեյ Շեւչենկոյի փայլուն հաջողությունը: Իտալական իր առաջին մրցաշրջանում նախկին կիեւցին 24 գոլ խփեց ու առաջնության ռմբարկու դարձավ: Շեւչենկոյից մի փոքր ետ մնացին արգենտինացիներ Գաբրիել Բատիստուտան եւ Էռնան Կրեսպոն: Ի դեպ, ինչպես հայտարարել է Բատիստուտան, սա իր վերջին մրցաշրջանն էր Ֆլորենցիայի թիմի կազմում:

Ամփոփիչ աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լացիո	34	21	9	4	64-33	72
2. Յուվենտուս	34	21	8	5	46-20	71
3. Միլան	34	16	13	5	65-40	61
4. Ինտեր	34	17	7	10	58-36	58
5. Պարմա	34	16	10	8	52-37	58
6. Ռոմա	34	14	12	8	57-34	54
7. Ֆիորենտինա	34	13	12	9	48-38	51
8. Ուդինեզե	34	13	11	10	55-45	50
9. Վերոնա	34	10	13	11	40-45	44
10. Պերուջա	34	12	6	16	36-52	42
11. Ռեջինա	34	9	13	12	31-42	40
12. Բոլոնիա	34	9	13	12	32-39	40
13. Լեչչե	34	10	10	14	33-49	40
14. Բարի	34	10	9	15	34-48	39
15. Տորինո	34	8	12	14	35-47	36
16. Վենեցիա	34	6	8	20	30-60	26
17. Կալյարի	34	3	13	18	29-54	22
18. Պիաչենցա	34	4	9	21	19-45	21

Ռմբարկուներ՝ Շեւչենկո («Միլան»)՝ 24, Բատիստուտա («Ֆիորենտինա»)՝ 23, Կրեսպո («Պարմա»)՝ 22 գոլ:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Փերիա: 2. Քամ: 3. «Հոնդա»: 5. Եսայի: 6. Սարեկ: 8. Դրածո: 9. Ինարի: 10. Հասիս: 12. Քելեխ: 15. «Գեոնիկա»: 17. Կորեյա: 19. Քարոն: 20. Թաբուլ: 21. Ֆոբոս: 22. Պեգաս: 27. Սական: 29. Ժանիք: 31. Սոնքե: 32. Լոռուս: 34. Օկտավ: 36. Գարոն: 39. «Ալոգա»: 40. Նինոս: 43. Ոստ:

Հորիզոնական

4. Հեթանոս: 7. Աստիղ: 9. Իդեալ: 11. Արենա: 13. Գալյա: 14. Հեգել: 16. «Մծիրի»: 18. Մելիք: 22. Պերոզ: 23. Սաքահ: 24. Մորեխ: 25. Անի: 26. Բեն: 27. Մորուա: 28. Վոյաժ: 30. Էկրան: 33. Սահմի: 35. Թորոս: 37. Կաֆկա: 38. «Գալիք»: 39. Աթոուն: 41. Տաղե: 42. Տիփոն: 44. Օգոստոս:

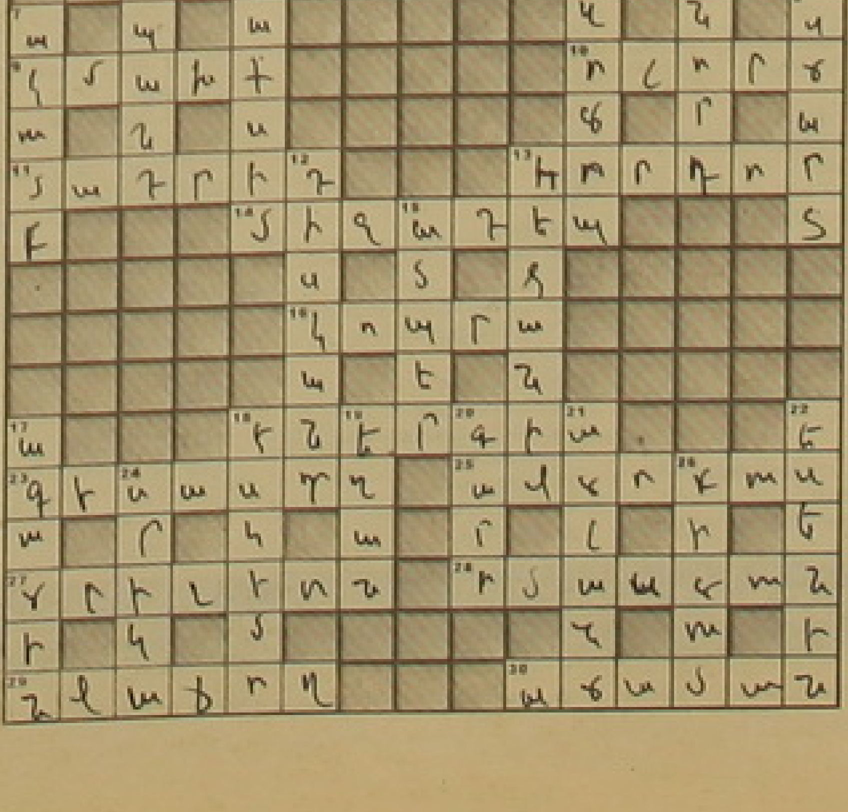

ԽԱՉԲԱՌ

Հորիզոնական

1. Շնչահեղձությամբ ընթացող հիվանդություն: 4. Նա ծիծաղեց քիչ զավակ ունեցողի վրա ու կրեց ամենաասոսկալի պատիժը. իր բազմաթիվ զավակների հետ կորսվեց ու քարացավ: 9. Ոսկորների «լիակատար ժողովածու»: 10. Ճյուղ, ասպարեզ, բնագավառ: 11. Ցլամարտի մայրաքաղաքը: 13. Երբ քեզ համոզում են չկրկնել սխալդ: 14. «Ուշագրավ» պատահար: 16. Կոկոսյան ընկույզի չորացրած միջուկ: 18. Ձեռային, միջուկային, մեխանիկական «ավյուն»: 23. «Պոչավոր» երկնային մարմին: 25. «Հասարակ մահկանացուների» փոխադրամիջոցը: 27. Միլիոնի քառակուսին: 28. Տարիքի բերմամբ՝ «ամենագետ»: 29. Հոմանիշը՝ զավթիչ: 30. Բուռնաշը՝ «Անորսալի վրիժառուները» ֆիլմում:

Ուղղահայաց

2. Երբ մորթվողները չեն դիմադրում: 3. Ռուս հանրահայտ գրողի անուն, գնդացրի գյուտարարի ազգանուն: 5. Նույն քիմիական տարրի «մի ուրիշ» տարատեսակ: 6. Կերպարվեստին ծառայող «բանական առարկա»: 7. ԲԿՄԱ-ի կամ ԲՄԱ-ի Ա-ն: 8. Կրակոց սպորտում, որից հետո «փախչում» են, բայց ոչ վախից: 12. Պատանեկան ձայն, ալտ: 13. «Չինական» փոխադրամիջոց: 15. Էլեկտրականության «ասպարեզում»՝ ֆրանսիացի «ուժեղագույն» ֆիզիկոսը: 17. Անժելիկա Վարումի «կողակից» Լեոնիդի ազգանունը: 18. Պաղպաղակ՝ «Նեգրի ժպիտ»: 19. Եռաժանին՝ ըստ էության: 20. Չին «աղանձը»: 21. Սյուն-տիտան: 22. Շահանեի ռյազանցի սիրահարը: 24. Նա շատ հեռու է ազնվությունից, վեհանձնությունից: 26. Լատիներեն լեռնային ձյութ:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորությունները (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը
1	«Մասիսի ԲՈՒՏՍ» ՊՓԲԸ	Արարատ, գ. Հայանիստ	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	63425	25	63425	2431	15/04/00	24/04/00	29/05/00	2,35 հա
2	«Սևանի բեռնաուղևորատրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Սևան, Նաիրյան 191	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	50644	25	50644	4054	15/04/00	24/04/00	29/05/00	1,8239 հա
3	«Արթիկի բեռնաուղևորատրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Շիրակ, ք. Արթիկ, Գործարանային 2	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	140534	25	140534	2879	15/04/00	24/04/00	29/05/00	3,1 հա
4	«Հայնավթամթերք» ՊՓԲԸ	Երևան, Վ. Վաղարշյան 13ա	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	533452	25	533452	14321	13/05/00	22/05/00	26/06/00	5,885 հա
	ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ											
5	«Զորագետի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Զորագետ ավան	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	19421	19110	19110	311	-	-	-	-
6	«Սուրենավանի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, գ. Սուրենավան	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	633804	417771	417771	2069	-	-	-	-
7	«Ալավերդու նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ալավերդի, Շահումյան փող.	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	14342	13837	13837	505	-	-	-	-
8	«Մասիսի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Մասիս կայարան	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	1223651	806736	806736	913	-	-	-	-
9	«Արմավիրի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	ք. Արմավիր, Սայաթ-Նովա 1	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	756935	751438	751438	6991	-	-	-	-
10.	«Գագարինի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Գեղարքունիքի մարզ, Գագարինի ավան	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	239117	155740	155740	2874	-	-	-	-
11	«Գյումրիի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	ք. Գյումրի, Ղարիբջանյան խճ.	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	526897	526217	526217	1690	-	-	-	-
12	«Արթիկի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	132095	128699	128699	2189	-	-	-	-
13	«Վանաձորի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	93736	91613	91613	2123	-	-	-	-
14	«Արմավիրի ռեզերվային նավթամթերք» ՊՓԲԸ	ք. Արմավիր, 1 փող., թիվ 27	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	45812	42670	42670	3142	-	-	-	-
15	«Բաղրամյանի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, Քարակերտ ավան	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	71448	70554	70554	893	-	-	-	-
16	«Իջևանի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, գ. Ազատամուտ	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	758634	758634	758634	946	-	-	-	-
17	«Եղվարդի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ	Նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	348465	347361	347361	1104	-	-	-	-
18	«Երևանի ճՇ» ՊՓԲԸ	ք. Երևան, Աճառյան 42	ճանապարհաշինարարություն	մրցույթ	57681	25	57681	148104	-	-	-	-
19	«Մասիս» ՓԲԸ	ք. Երևան, Տոլբուխինի փ. 4	կոշիկի արտադրություն	ԲԱԲ	250676	250676	250676	50819	-	-	-	-
20	«Շինարար-21» ՓԲԸ	ք. Երևան, Արգախի 42	շինարարական աշխատանքներ	ԲԱԲ	15453	7363	7363	6249	-	-	-	-
21	«Թիվ 2988 ավտոշարասյուն» ՊՓԲԸ-ի «Ավտոկայան» ԱԵՕ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ, Սայադյան 2		մրցույթ	25000	25000	-	-	-	-	-	-

Հապավումներ. ԲԱԲ- բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒՏՍ- բեռնաուղևորատրանսպորտային, ԱԵՕ- անավարտ շինարարության օբյեկտ

Ազատ բաժանորդագրությամբ մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության առևտրի կենտրոններ հետևյալ հասցեներով՝ ք. Երևան, Սայաթ-Նովա 8 (հեռ. 58 79 83, 56 46 14), ք. Երևան, Մաշտոցի 42ա, ք. Գյումրի, Գարեգին Նժդեհի 7 (հեռ. 3 01 30), ք. Վանաձոր, Մխիթար Գոշի 2 (հեռ. 4 04 86):

Մրցույթների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մրցույթների կազմակերպման բաժին՝ Երևան, Կառավարության տուն 2, 5-րդ հարկ, 508 սենյակ (հեռ. 52 86 14, 52 06 28, 52 73 90, ինտերնետային էջ. http://www.privatization.am, tender@arminco.com/:

Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրեր հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հատուկ թողարկումներում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ և պատրաստ է այն քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

Հետևեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

Институт открытого общества фонд содействия-Армения издательская программа

ИОО ФО- Армянский филиал объявляет конкурс среди книготорговцев для участия в семинаре для книготорговцев трех закавказских государств, который состоится 21-23 июня 2000 г. в Тбилиси. Темы семинара: как организовать торговлю книг без капитала; как рекламировать без капитала; исследование книжного рынка; информация о книге. Желающие принять участие должны представить биографию и письмо-обоснование. Срок подачи заявок- 1 июня 2000, 17.00 в ИООФСА (*Ереван, ул. Пушкина 1, кв. 2, тел/факс: 542 119, 543 901, 541 719*).

Թերլեմեզյանների ընտանիքը խոր վշտով սգում է սիրելի հոր և ամուսնու **ՏԻԳՐԱՆ ԹԵՐԼԵՄԵԶՅԱՆԻ** մահը:
Հոգեհանգիստը տեղի կունենա մայիսի 19-ին, ժամը 18:00-ին, Բարեկամություն 89, բն. 8 հասցեում:
Հուղարկավորությունը՝ մայիսի 20-ին, ժամը 14:00-ին:

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

19 մայիս

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Սուրբ կնոջ բուրմունքով»
10.05 Հայոց տաճարներ
10.20 Մանուկի կրպակ
10.30 Իվ Սեն Լորան
11.00 Գ/Ֆ «Կենվորը»
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.40 Բանուգործ
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրբ կնոջ բուրմունքով»
19.00 1 լուր
19.10 «Առողջ լուր»
(Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 Կեսգիշերային ճեմընթաց)
19.50 Հայի տասներկու դեմքը. Սոս Սարգսյան
20.20 Թեժական կրակ
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 «Ատրեկս» Ցվետանա Պասկալևայի հետ
22.20 Հեռուստասերիալ «Լուսնական խաղեր»
23.05 «02»
(Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
23.05 Երաժշտական ֆիլմ «Ռուբեն Մաթևոսյանի կատարմամբ»)
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեմընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.00 «Մեռնել հանուն սիրո»
18.00 Մուլտծրագիր
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Ռոնան»
19.00 «Մեռնել հանուն սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 «Հարցեր»
21.20 Օրը
22.30 «Ուրախ» լոտո
22.35 «Շոկ»
22.50 Գ/Ֆ «Ուայղ»

Կ

9.00 Տոմար
10.30 Աստարեզ (կրկնություն)
19.05 Չոքինկ
19.30, 21.30, 24.00 Լուրահանդես
20.00 Մանուկի խոսնակ
20.10 Մեյ-դեյ
20.30 Աստարեզ
21.10 Ուրբաթախոս
22.05 Գ/Ֆ «Նրանց ժամերը փոխանակել են»
0.35 Ակնթարթ
0.40 Գ/Ֆ ուրբաթ գիշեր բոլորովին հուն յունեն
Գ/Ֆ «Տաք վառոդ»
(ավարտին Սուրհանդակ)

ՕՌՏ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
16.00 Նորություններ
16.20 Գ/Ֆ «Հեքիաթ մեռած արքայադստեր և յոթ հսկաների մասին»
16.55 КВН-2000
19.00 Նորություններ
19.30 Ջենտլմեն շոու
20.00 Վավ. դետեկտիվ «Վերջին գործը»
20.30 Հաճելի պատմություններ
20.45 Հրաշքների դաշտ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.45 Լեոնիդ Կուրավլյովը «Հանելի թագը» դետեկտիվում
00.10 Տարվա երգը
01.00 Նորություններ
01.15 Մայքլ Դուգլասը «Կոմա» ֆանտաստիկ թրիլերում

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20-10.30 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթական թողարկում
10.30 Հազար և մեկ օր
10.50 «Արենա-սպորտ»
11.20 Սերիալ «Գնչուհին»
12.10 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Հեռուստատեսային ՀՄՄ
13.25 Իմ XX դարը
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.30 «Կանանց խաղեր»
15.05 Սերիալ «Սև մարգարիտ»
15.55 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
16.50 «Անուշ լինի»
17.35 Մուլտծրագիր
18.35 Ակումբ մասկա
19.15 Հերթական թողարկում
19.45 «Գարաժ»
20.25 «Քաղաքիկ»
21.40 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
22.40 Կինոյի ժամ. Սերգեյ Մակովեցկին, Տատյանա Վասիլևան «Մեր ամերիկացի Բորյան» ֆիլմում
01.00 Համայնապատկեր
01.55 Վերջին սեանս. պրեմիերա. Ռեբոլա Կամպիոլինո «Պատրիկա» ֆիլմում (Իտալիա)
03.55 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթական թողարկում

@rminco Global Telecommunications Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: խանդյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1258 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 18. 05. 2000 Գինը 100 դրամ